

KURZEMNIEKU
februārim var abonēt

līdz 29. janvārim

- internetā www.abone.pasts.lv (ietaupot 71 centu);
- pasta nodaļās;
- pie pastniekiem;
- redakcijā (ietaupot 71 centu).

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Kurzemnieks

Cena
0,68 eiro

Nr. 9
(11 391)

Pirmdiena, 2019. gada 21. janvāris

Latvijas TV erudīcijas spēlē *Gudrs*, vēl *gudrāks* V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas 10. klases skolniece **Enija Grēta Fiļippova** ieguvusi tiesības februāra beigās būt viena no sešiem fināla dalībniekiem.

Kā viņai tas izdevies?

➔ 5. lpp.

VIRKAS IELA. Ventas ielokā.
Kuldīdznieku stāsti.

➔ 6. lpp.

Aktieris, uzņēmējs un
Cēsu deputāts
Juris Žagars:

„Man nepatīk
tie, kuri, pat
līdz galam
nenoklausoties,
saka „nē””

➔ 7. lpp.

Līgai Velverei Kuldīgā atkal Latvijas rekords

Sestdien Kuldīgas *Katrīnas kausā* saldeniece Līga Velvere laboja sev piederošo Latvijas rekordu 1000 metros telpās. Skrējēja finišēja divās minūtēs un 42,30 sekundēs, iepriekšējo rekordu labojot par 3,66 sekundēm.

Arī iepriekšējo rekordu vieglatlēte sasniegta *Kuldīgas Katrīnas kausā* pērn (2:45,96).

Lai arī skrējēja no treniņnometnes Portugālē atgriezās tikai piektdienas vēlā vakarā un nespēja kārtīgi atpūsties, jau distances sākumā viņai izdevās atrauties no konkurentēm un pārliecinoši noturēt līderes pozīciju. Par rezultātu Līga priecājas, bet saka: „Šodien mazliet nāca miegs, nebiju atpūtusies. Nedaudz kauns atzīt, bet bija ļoti viegli skriet – diemžēl pietrūka konkurences. Skriet vienai ir grūti – visu laiku jākontrolē temps, jāpaļaujas tikai uz sevi un katrā aplī jāpiespiežas skriet nedaudz ātrāk. Iegūstot jaunu Latvijas rekordu, sajūtas ir foršas, un tieši ar tādu mērķi uz Kuldīgu braucu. Nu jau tā kļūst par tradīciju, arī šogad ir atbraukusi mana ģimene, kas atkal to redzēja.” Skrējiena otrajā un trešajā vietā ierindojās sportistes no Lietuvas un Itālijas.

Antra Grīnberga
Lāsmas Reimanes foto

L.Velvere ir arī Latvijas rekordiste 800 metros telpās (2:03,08). Viņa vairākus gadus studējusi un trenējusies ASV, bet tagad dzīvo Latvijā un ir pazīstamā trenera Viktora Lāča audzēkne.

L.Velvere: „Vislielākais paldies jāsaka trenerim un treniņu biedriem, kuri man palīdzējuši šo rekordu sasniegt, kā arī Saldus novadam, kas mani atbalsta finansiāli, lai es varētu doties uz treniņnometnēm. Mans nākamais mērķis ir jauns Latvijas rekords 800 metros, bet šogad nozīmīgākais starta būs pasaules čempionāts Dohā, Katarā.”

(Turpinājums 12. lpp. Vairāk foto www.kurzemnieks.lv.)

○ Gobzemu ģimene no Rīgas Īvandē iegādājusies īpašumu, kurā **mežrozītes** četros hektāros vēl aug, bet no iepirktajām jau top ievārijums, sīrups, sukādes un citi vērtīgi gardumi.

○ Ceturtdienu vakaros Īvandē muižas zālē dāmas un kungi **balles dejās** ļaujās mūzikas un kustību priekam.

➔ 4. lpp.

Trešdien, 23. janvāri:

- Kas jauns Nīkrācē.
- LU Kuldīgas filiāles izlaidums.
- Vīru volejbola treneri.
- Vai satiksmes drošību uzlabo kampaņas?

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Par teritorijām – ar jaunu spēku

Daiga Bitiniece,
tālr. 63350567;
daiga.bitiniece@
kurzemnieks.lv

Diskusijas par administratīvi teritoriālo reformu kādu laiku bija pieklusušas, bet, tā kā Saeimā jaunievēlētās partijas un topošā valdība savā deklarācijā taisās paredzēt krasu pašvaldību skaita samazināšanu, tās acīmredzot atsāksies ar jaunu spēku.

„Aptuveni 50 novados no 119 dzīvo mazāk par 4000 cilvēkiem, un tas neatbilst likumam.”

Pirmā iniciatore – Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) Zemgales reģionālā padome – jau noorganizējusi konferenci Bauskā, būšot vēl februārī Jēkabpilī un aprīlī Jelgavā. Pārrunājot pašreizējo administratīvi teritoriālo sadalījumu, izvērtās asas diskusijas, dalībniekiem sadaloties divās daļās: pašvaldību vadītāji šo situāciju atzīst par labu esam, bet uzņēmēji, eksperti un iedzīvotāji uzskata, ka nepieciešamas pārmaiņas. Tika uzrādīti mīnusi – pašreizējais 119 novadu modelis neveicina uzņēmējdarbību, bet tās nīkulošanas dēļ savukārt aizplūst iedzīvotāji un izmirst lauki. Tā atzina LTRK viceprezidents Imants Kanaška. Likumā gan noteikts, ka pašvaldība nevar būt mazāka par 4000 iedzīvotājiem, taču ap 50 (no 119) šim kritērijam neatbilst. Tāpat likums netiek pildīts. „Savulaik Latvijā mazākajā rajonā bija 13 000 iedzīvotāju, tagad 38 pašvaldībās dzīvo ap 80% valsts iedzīvotāju,” atgādina Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas

(VARAM) pašvaldību departamenta vecākā eksperte Diāna Orlovska. Konferencē izskanēja tas, ka daudzas nepārdomāti tērē naudu reprezentatīviem objektiem, kas attīstību neveicina, bet kāds runātājs citēja savulaik dāņu eksperta Holgera Pindta atzinumu, ka tā nav pašvaldība, ja tajā nepietiek skolēnu vienai pilnai vidusskolai.

Kādi varianti? Ministrijas interneta vietnē var apskatīt iecerī, kas radās iepriekšējās Saeimas laikā un ar kuru VARAM apbraukāja visu valsti, un kas beigās ne ar ko rezultējās. Pat ne ar mīkstāko variantu – sadarbības teritoriju veidošanu. Tur var redzēt, ka Skrundas novads tiktu apvienots ar Saldus novadu, bet Alsungas novads pievienots Kuldīgas novadam. Tagad dzirdēts (vismaz no vienas partijas – KPV LV), ka Alsungas novads ir īpašs un tāds atstājams. Taču vai nebūtu prātīgi skatīties plašāk? Ja reiz kultūrvēsturiski tas ir tik nozīmīgs, tad lai iet kopā ar pārējām suitu teritorijām – pašlaik Kuldīgas novadā ietilpstošo Gudenieku pagastu un Jūrkalni Ventspils novadā. Viens no jomas ekspertiem, karšu izdevniecības *Jāņa sēta* pētījumu biznesa virziena vadītājs Jānis Turlajs kā reālāko modeli vērtē ieceri veidot Rīgas aglomerāciju un 29 attīstības centrus.

Bet, manuprāt, paredzamas garas un grūtas sarunas, jo Latvijas Pašvaldību savienība nebūt ne tik viegli tam piekritīs un Eiropas pašvaldību harta dod lielas tiesības pašvaldībām pašām lemt, kā dzīvot. Jā, sagaidāmi interesanti laiki.

FOTOKOMENTĀRS

Lai būtu pilnīgi skaidrs.

Lāsmas Reimanes teksts un foto

LASĪTĀJI SAŠUTUŠI

Sniegs, lietus, ledus – uz ielām ekstrēmi

Ceturtdienas rītā, kad atkusnis un lietus Kuldīgas ietves darīja ārkārtīgi slidenas, par sētņieku darbu sūdzējās vairāki lasītāji.

Kāda kundze pārliecināta, ka tajā rītā sētņieki ielas nemaz nav kaisījuši, bet cita nav mierā, ka posmiem tās ir tīrītas un normāli izejamas, bet posmiem netīrītais sniegs pārvērties ledus grubļos.

Kuldīgas komunālo pakalpojumu vadītājs Pēteris Gobzemis ieteica arī pašiem šādos apstākļos būt uzmanīgākiem, jo kaisāmo

materiālu lietus ātri vien aizskalo. „Iepriekšējā rītā bija 13 grādu sals, sniegs sablīvējās, nākamajā – četri grādi silts un lietus. Ceturtdien ar darbiniekiem to pārrunājām. Tur, kur ietves tīra mūsējie, slidens nebija. Netīrītās vietas ir pie to iedzīvotāju mājām, kuri ar KKP līgumu neslēdz, bet arī paši netīra vai nealgo šim darbam kādu cilvēku. Drīzumā tiksimies ar pašvaldības policijas priekšnieku Kasparu Šabānu, lai aktuālo pārrunātu. Tās ir situācijas, kad netiek slēgti līgumi par atkritumu

izvešanu un ietvju tīrīšanu.”

Kāds kungs uzskata: ja cilvēki maksā nekustamā īpašuma nodokli, pašvaldībai vajadzētu uzņemties rūpes par visām ietvēm. P.Gobzemis: „Pilsētniekiem atšķirībā no lauku iedzīvotājiem par nekustamā īpašuma nodokli ir apgaismotas ielas, nobruģēta māju priekša, ierīkotas komunikācijas. To visu pašvaldība jau devusi. Nebūtu pareizi teikt, ka vēl arī ietve jānotīra.”

Inguna Spuleniece

LASĪTĀJS NEAPMIERINĀTS

Gaismekļus domāts atjaunot

Kādam *Kurzemnieka* lasītājam nepatīk, ka *Kuldīgā, Pilsētas laukuma un Liepājas ielas malā, uz ietves atstātas kādreizējo gaismekļu pieslēguma vietas.*

„Kad ietve tiks sakārtota? Jau vairākus gadus šiem *mākslas atlikumiem* laipojam apkārt gan

vasarā, gan ziemā, riskējot aizķerties. Kādam nolūkam tie vēl saglabāti? Sniega baltumā tie vispār ir nepamanāmi šķēršļi!”

Būvvaldes vadītājas vietniece vides pārvaldniecībā Inese Sulojeva skaidro, ka gaismekļus tur domāts atjaunot, tāpēc elektrības pieslēguma vietas saglabātas: „Augstās laternas Pilsētas lauku-

mā ir sliktā stāvoklī, tās paredzēt nomainīt, bet tās vairāk apgaismo laukumu. Gājēju ērtībām paredzēts izveidot dekoratīvus gaismekļus. Tāpēc jau izveidotais tīkls tiek saglabāts. Kad būs zināms budžets, skatīsimies, vai varēs jau šogad.”

Iveta Grīniņa

IEPRIECA

Dāvanas dzemdību nodaļai

Kuldīgas slimnīcas kolektīvs saka paldies skaistumkopšanas salona *Pie Aivas* īpašniecei Aivai Dreijerei par ikgadējo Ziemassvētku dāvanu dzemdību nodaļai un sedziņām jaundzimušajiem. Nodaļas darbinieki novēl salona darbiniecēm veselību, darba prieku, gaišas domas, radošas ieceres un izdošanos.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kā vērtējat valdības tapšanas gaitu?

Mārcis Gakins, būvstrādnieks:

– Es par to neinteresējos. Deputāti vienkārši nedomā pareizi, tāpēc valdība vēl nav izveidota. Uz vēlēšanām negāju, jo nebija jēgas, un, re – tas arī pierādās.

Domāju, ka arī Krišjānis Kariņš nespēs izveidot kārtīgu valdību. Līdz šim nevienam tas nav izdevies.

Indra Grandava no Rendas:

– Cik tad ilgi var veidot? Visi satiekas, bet katrs iet uz savu pusi. Grūti teikt, vai Kariņam izdosies. Man šķiet, ka šajās vēlēšanās ir ievēlēts par daudz partiju, tāpēc tik ilgi nevar vienoties.

Ligita Poriete, pensionāre:

– Slikti. Neizdodas tāpēc, ka maciņš pie vainas – citiem to vajag vairāk, citiem mazāk. Arī jaunos nēlaiž pie varas, jo vecie nemiņīgi cīnās savā starpā. Prezidents Vējonis aizbraucis atvaļinājumā uz Kubu – valdības mums nav, bet viņš mierīgi brauc atpūsties. Domāju, ka Kariņam izdosies to izveidot, jo viņš ir saprātīgs un piezemēts. Lai izdodas!

Ginta Kārklīņa, skolniece:

– Neesmu pilngadīga, tāpēc uz vēlēšanām negāju. Bet redzēju, cik daudz cilvēkiem tika solīts, bet vēl nekas no tā nenotiek. Arī pagājušā valdība visus solījumus neizpildīja. Zinu, ka tieši tāpēc daudzi negāja uz vēlēšanām. Arī man šķiet, ka šī valdība nebūs citādāka. Varbūt nākotnē kaut kas mainīsies, kad par deputātiem tiks jaunie.

Inta Tomase, māmiņa:

– Valdības tapšanā neiedziļinos, jo mēs neko nevaram darīt – ar to jāietiek galā viņiem. Tā ir sava veida mafija – dara visu, lai būtu labāk pašiem, nevis mums. Pie vainas ir tas, ka nav pilnīgi jaunu, izglītotu cilvēku. Vairums deputātu ir vecie. Tagad jau vairs nav tās uzticības, tāpēc grūti pateikt, vai Kariņam izdosies.

Jaurīte Hartmane, dzīvo Lielbri-tānijā:

– Vecie buki negrib iet prom, tāpēc tik ilgi nevar izveidot. Būtu jaunie, varbūt kaut kas mainītos. Tagad dzīvoju ārzmēs, tāpēc īpaši neesmu iedziļinājusies, arī uz vēlēšanām negāju. Mums tur tagad arī iet jautri, jo ir *Brexit* un būs vēl lielāks ķīselis nekā šeit. Kas zina – varbūt muksim uz šejieni.

Lāsmas Reimane, Antras Grīnbergas foto

„Ja pats tic un grib”

„Priecājamies par katra mūsu klienta panākumiem,” uzsver Kuldīgas novada sociālā dienesta darbiniece Ineta Eņģele, kas strādā ar cilvēkiem, kuriem ir dažādi funkcionāli traucējumi.

KULDĪGAS NOVADA INVALIDU DIENAS CENTRS

- Atrodas Liepājas ielā 14.
- To apmeklē 15–16 iedzīvotāju.
- Nodarbības ir katru dienu: divreiz nedēļā – fiziskās, divreiz – grupām, reizi nedēļā – rokdarbi.
- Centrā strādā Vita Treilone, Skaidrīte Šēniņa, Vitolds Staško un Jelena Miežite.

Kuldīgas novada invalidu dienas centrā grupas uzdevums ir izveidot savu vēlmju kolāžu. Apmeklētāji pie darba ķeras apzinīgi.

AR EIROPAS ATBALSTU

Deinstitucionalizācijas projektā *Kurze me visiem* jau izvērtētajiem cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem šonedēļ invalidu dienas centrā Kuldīgā notika divas pēdējās no desmit nodarbībām. Kopš novembra ar sešiem apmeklētājiem strādāja sociālās darbinieces Inese Jaunzeme un Daiga Zemke.

I. Eņģele pastāstīja, ka izvērtēšana priekšā arī pārējiem, kuri projektā pietiekušies. Ar Eiropas Savienības atbalstu katrs pēc spējam var piedalīties līdz 50 grupu nodarbībās un radošajās darbnīcās.

INDIVIDUĀLA PIEEJA

I. Jaunzeme stāsta, ka programma veidota atbilstoši dalībnieku slimības pakāpei, lai visi var tikt līdz. „Piemēram, ir meitenīte, kura nerunā. Lai viņa iekļautos grupas darbā, vadītājiem ļoti jāpiestrādā. Ja cilvēki varēja noturēt uzmanību, intensīvi strādājām pa divām stundām divreiz nedēļā. Kad redzējām, ka viņi ir atvērti un grib darboties, tēmas bija sarežģītākas.

Sākumā rakstījām iekšējās kārtības noteikumus, ko katrs parakstīja – kā nu kurš prot. To, ko viņi apņēmas, pateica paši. Mācīju pazīt emocijas un tās izteikt, veidot saskarsmi ar citiem. Citreiz runājām par budžeta plānošanu, dzīvokļa iekārtošanu, veidojām dienas plānu, iepirkumu sarakstu. Visas nodarbības vērstas uz izaugsmi, lai klientu kognitīvās spējas nepazeminā-

tos, lai viņi var iekļauties sabiedrībā,” uzsver I. Jaunzeme.

JŪTAS LAIMĪGI

Pēdējā reizē dienas centra klienti no žurnāliem izgriezta attēlus, lai savus sapņus attēlotu kolāžā. Vienam tie ir ceļojumi, draudzene un sports, citam – dzīvnieciņš, balle vai saldumi, vēl kādam – akordeona spēle. I. Jaunzeme pastāstīja, ka izmantojusi jaunu metodi – emociju kārtis. Tās ir kārtis ar attēliem, kas palīdz noteikt un pētīt noskaņojumu. „Tika rosināta iztēle, prasme noteikt, kas kurš ir, kur atrodas. Runājām par to, kas traucē un nomāc, bet ko viņi vēlētos. Klienti teica, ka bijis ļoti interesanti.”

Jautāta, kādas ir visbiežākās vēlmes, I. Jaunzeme atzina: „Varu secināt, ka visi jūtas laimīgi un apmierināti. Par problēmu tiek sauktas tas, ka nav dzīvesbiedra, ir satraukums pirms uzstāšanās koncertos. Šīs grupas cilvēki ir labestīgi, gaiši un talantīgi. Viens otru atbalsta, darbu uztver nopietni. Es no nodarbībām vienmēr atgriežos ar gandarījumu, jo viņi ir atvērti un ļoti uzticas.”

SPĒLĒ ARĪ TEĀTRI

Grupas dalībnieku veselības stāvoklis pārsvarā liedz strādāt. Endijs Čerņiševs pastāstīja, ka Rumbas pagastā, kur viņš dzīvo, visbiežāk ejot uz atpūtas centru *Bukaiši*: „Kad nav, ko darīt, palasu žurnālus, aizeju uz radošajām darbnī-

cām. Piedalos amatierteātrī: spēlējām Usmas baznīcā, braucām uz Priedaini. Mājās brīžiem strīdos ar jaunāko brāli. Nekādu lielu darbu nedaru. Saklāju gultu un iznesu atkritumus – tie mani divi darbi.” Endijs atzina, ka nodarbībās apgūto varot izmantot katru dienu. Viņa vēlējums – lai tādu būtu vēl vairāk. Esot gan gadījies, ka pēc tam māc nogurums, īpaši, ja vēl līdz mājām ceļš ar autobusu. Savu vēlmju kolāžā viņš ielīmējis asinsspiediena mērāmo aparātu – bez tā nevar iztikt nevienu dienu.

GRIB STRĀDĀT PAR FLORISTU

Arī kuldīdznieks Ingus Jēgers nodarbības slavē: „Man patika kārtis. Kad domu saprot savā galvā, to var izstāstīt otram.” Ingus lepni stāsta, ka pērn Sociālās integrācijas valsts aģentūras koledžā Jūrmalā mācījies par floristu, nobeiguma darbā iegūstot deviņas balles. Viņš labprāt apgūtajā amatā strādātu, bet apsverot iespēju mācīties par dārznieku. Vēl braucot uz Jūrmalu spēlēt basketbolu un volejbolu. „Gribu laiku pavadīt tā, lai pašam interesanti. Ļoti ceru, ka atradīšu darbu. Praksē strādāju Kuldīgā *Ziedu bāzē*. Tur gan darba nav, jo viņiem jau pašiem trīs darbinieki. Bet es uz dzīvi raugos pozitīvi. Ja pats tic un grib, var sasniegt visu.”

Inguna Spuleniece
Lāsma Reimanes foto

Kur likt bērnu vasarā

Jau gadiem vasarā Kuldīgas pirmsskolas izglītības iestādes pēc slidošā grafika vienu mēnesi ir slēgtas. Tas darīts, lai darbinieki var izmantot atvaļinājumus, kā arī līdzekļu taupīšanas nolūkā, jo vasarā salīdzinoši maz bērnu apmeklē bērnudārzu.

Pirmsskolas izglītības grupiņas pie novada skolām ir slēgtas ilgāk par mēnesi.

Sociālo izglītības un kultūras lietu komitejā, kur deputāti izskatīja pilsētas bērnudārzu darba grafiku, tika diskutēts par situāciju laukos.

Komitejas vadītāja Baiba Mikāla, kas ir arī uzņēmuma *Amazonē* valdes locekle, pastāstīja, ka pērnajā vasarā divas viņas darbinieces, kuras dzīvo pagastos, bija spiestas pirmsskolas vecuma bērniem meklēt aukles. Viņai zināma vēl kāda padurniece, kura tieši pirmsskolas grupas slēgšanas dēļ izvēlējusies bērnu vest uz Kuldīgu. B. Mikāla uztraucās, ka šādā veidā pašvaldība pati nodara pāri pagastu izglītības iestādēm, jo vecāki šādu neērtību dēļ tās neizvēlas.

Izglītības nodaļas vadītāja Santa Dubure iebilda, ka pilsētas grafiks ir izveidots, saskaņojot ar iestāžu vadītājiem. Arī vecāki jau pusgadu iepriekš tiek aptaujāti par vajadzību pēc bērnudārza. Parasti gan vecāki sakot, ka vasarā vedīs bērnu uz dārziņu, bet pienākot siltajam laikam, daudzi no viņiem tomēr izvēlas mazuļiem dot brīvu mēnesi. Grupas pēdējā brīdī nākas pārkomplektēt. S. Dubure lūdza vecākiem būt atbildīgākiem, plānojot laiku vasarā, ko pavadīs kopā ar bērniem.

Runājot par pagastiem, viņa paskaidroja, ka izņemot Pelčus, kur ir *Abelītes* grupiņas, pārējās pirmsskolas izglītības grupas ir pie skolām, tās strādā pēc mācību grafika – vaļā vēl ir jūnijā, kad skolām ir eksāmenu laiks, bet atsāk darbu augustā, kad skolas sāk gatavoties jaunajam mācību gadam. Viņasprāt, vecāku, kam tas rada neērtības, ir maz. Piemēram, citās skolas brīvdienās, kad grupas ir atvērtas, tās nereti apmeklē viens vai divi bērni. Tas izmaksā dārgi – viņu dēļ tiek darbināta skolas virtuve, strādā skolotāja un auklīte.

B. Mikāla aicināja tomēr apzināt pagastu vecāku vajadzības, kā arī rosināt domi lemt, ka arī pagastu bērnus vasarā var uzņemt vaļā esošajos pilsētas bērnudārzos. S. Dubure izteica šaubas, vai pilsētas bērnudārzi ietilpības ziņā to varēs izdarīt.

Pilsētas pirmsskolas izglītību darba grafiks vasarā

Abelīte (Kuldīgā un Pelčos) – no 1. līdz 31. jūlijam;
Cirulītis – no 3. līdz 29. jūnijam;
Bitīte – no 1. līdz 30. augustam.

Nepieciešamības gadījumā uz laiku slēgto bērnudārzu audzēkņus uzņems citi pilsētas bērnudārzi.

Par slēgšanu iestāžu vadītājiem savlaikus jābrīdina bērnu vecāki.

Inguna Spuleniece

Baterijas – drošā vietā

Iesaistot sabiedrību otrreizējo izejvielu vākšanā, *Zaļā josta* bez rūpēm par vidi pievērš uzmanību arī bērnu drošībai, īpaši bērnudārzos un citās izglītības iestādēs, kas piedalās izlietoto bateriju vākšanas konkursā *Tīrai Latvijai*.

Tiek aicināts īpašās kastītes nolikt tur, kur bērni bez pieaugušo palīdzības nevar tām piekļūt. Pieaugušajiem derētu lielāku uzmanību pievērst arī mājās, lai bērniem ar dažādām baterijām nav tiešas saskares.

Šķirojot atkritumus, nedrīkst aizmirst par drošību. Visu veidu baterijas ir videi kaitīgas un satur indīgas vielas, kas, nonākot organismā, var radīt veselībai bīstamus kaitējumus, piemēram, iekšējo audu apdegumu, kancerogēnu iedarbību, dažādas saslimšanas līdz pat letālam iznākamam.

MEDIĶI INFORMĒ

Stāsta Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra statistiķe *Dārta Girgensone*.

Krimināltraumas reibumā

No 11. līdz 18. janvārim mediķiem bijis 61 izsaukums. Hospitalizēti 32 pacienti, no tiem divi bērni. Uz Kuldīgas slimnīcu vestas divas dzemdētājas. No visiem apkalpotajiem pacientiem alkohola reibumā bijuši septiņi vīrieši un divas sievietes. Rendas pagastā notikusi viena krimināltrauma, bet Kuldīgā – divas. Tajās cietuši 36 un 76 gadus veci vīrieši un 56 gadus veca sieviete. Visi pacienti bija alkohola reibumā. Mediķi nav izsaukti ne pie viena gripas pacienta.

Viens cilvēks ielūzis ledū un noslīcis. Skrundas pagastā vīrietis (75 gadi) paslīdējis uz apledojušas takas un kritis. Ar apakšstilba lūzumu nogādāts ārstniecības iestādē. 77 gadus vecs kungs kritis pie metāliskas virtuves izlietnes un sagriezis roku pret izlietnes apakšu. Slimnīcā nogādāts ar grieztu brūci plaukstā. 18 gadus veca sieviete sasitusi celi dejojot. Vīrietis (68) paslīdējis uz ledus un sasitis pakausi.

Balles dejas muižā

Katru ceturtdienu sešos vakarā Īvandes muižas zālē pulcējas dāmas un kungi, lai mūzikas un kustību priekam ļautos balles dejās.

MĀCĪTIES VAR IKVIENS

Nodarbības vada pasniedzēja, kuldīdzniece Aira Karele, un regulāri piedalās pieci pāri: „Otrdienu vakaros mācu arī Kuldīgā, un tur brauca pāri arī no Īvandes. Viņi sāka teikt, ka Īvandē ir skaista muiža ar dejām piemērotu zāli, tad nu oktobrī sākām ceturtdienās tikties šeit.” Nodarbība maksā trīs eiro.

Pirmajā reizē atnākuši pat deviņi pāri, taču visi nav turpinājuši. „Šis ir balles dejas, tātad uzsvars nav uz uzstāšanos vai dalību konkursos – tas notiek savam priekam. Gada nogalē šeit bija balle – sarunājām un ieradāmies. Citi apmeklētāji mūs pamanīja, un viens vīrietis pat mums pievienojies.”

Vadītāja uzskata: mācīties dejojot var ikviens – kādam padodas ātrāk, kādam lēnāk, bet neviens nevienu nevērtē un neaizrāda. Šobrīd izveidojusies interesanta situācija: parasti dejojāņu rindās vīriešu ir mazāk, bet šajā pulkā trūkst vienas dāmas. „Dejojot arī pamaināmies, lai būtu drošāk, turklāt ballē ir solīdi uzlūgt arī blakussēdētāju pie galdiņa, ne tikai savu pāri,” atgādina A.Karele.

KOPĀ IZBRAUKT NO MĀJAS

Dejotāji ierodas katrs no savas puses: cits no Kuldīgas, cits

vietējais, vēl cits no Ēdoles, bet vistālāko ceļu mēro Egita un Reinis Priedoliņi no Jūrkalnes. Egita strādā veikalā, Reinis ir apsargs, un šis ir viņu pirmais kopīgais hobijs, pie kura nonākuši nejauši – sarunājuši kādā ballē. „Kad nevarējām sadejoties, sapratām, ka jānāk mācīties,” atzīst Egita. Pērn abi reizi nedēļā devušies uz nodarbībām Ventspilī, bet tad Reinis feisbukā pamanījis sludinājumu par Īvandi. Reinis: „Dejojam savam priekam, jo katru vakaru mājās sēdēt negribas – kaut kur izkustēties vajag. Jauki, ka katru nedēļu ir iemesls kopā izbraukt no mājām.” Nesen abi apmeklējuši balli un paši jūtot, ka izdodas labāk. „Pat cilvēki no malas pamanīja, ka mēs jau kaut ko mākam,” piebilst Egita.

JA KABATA NESPIEŽ

Jānis Vidiņš no Ēdoles jau sen domājis, ka prast dejojot būtu lietderīgi personības pilnveidei. „Vienkārši vajadzēja atrast, kur. Traucēja tas, ka nebija partnera. Man teica, ka šeit esot dejojājas arī bez partnera, tāpēc atnācu, bet izrādījās, ka tomēr nav.”

Jānis strādā Norvēģijā un pašlaik atpūšas, jo nav sezonas. Kad viņš uz turieni dodas ar kuģi, uz tā notiekot balles, kurās vienmēr varot redzēt kādu, kas dejojot ļoti

Deju pasniedzējas Airas Kareles pavadībā soļus apgūst Vija Skoliņa un Jānis Vidiņš, kā arī Egita un Reinis Priedoliņi.

labi – ne tā, kā ierasts. Jānis parasti noskatījies, bet nu nolēmis iemācīties pats. „Man gribas dejojot skaisti. Ja darbs būtu jāapvieno ar hobiju un vakaros jātiek uz dejām, būtu grūti. Domāju, ka tas piebremzē daudzus. Labi, ka pagastos šādas nodarbības notiek. Domāju, ka cilvēku vēl maz, jo citi

par to nezina, un vēl viens aspekts ir nauda. Cilvēkam jājūtas brīvi, lai nespiež kabata, tad viņš domās arī par sevis pilnveidošanu un izklaidi. Agrāk strādāju mežos – pa kuru laiku, kādas balles? Bija ikdienas rūpes, un tas arī ir pirmais, kas cilvēkus no šādām lietām attur.”

Šoreiz Jāņa partnere bija Īvandniece Vija Skoliņa, kura parasti uz dejām nāk ar vīru, bet nu neesot ticis. Vija esot mamma uz pilnu slodzi, tāpēc dejojšana ir laiks sev. Kamēr Vija ar vīru dejojot otrdienās Kuldīgā, gan ceturtdienās Īvandē, bērņus piešķatot aukle.

Mežrozītes četros hektāros

Gobzemu ģimene no Rīgas pirms vairākiem gadiem Īvandē iegādājusies īpašumu, kurā mežrozītes četros hektāros vēl aug, bet no iepirktajām jau top ievārijums, sīrups, sukādes un citi vērtīgi gardumi.

SAPNIS PAR LAUKIEM

Paparžu īpašniece Inga Gobzeme beigusi Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības zinību fakultāti un daudzus gadus strādājusi banku sfērā, bet tagad ģimenes uzņēmums Mežrozītes.lv ir viņas vienīgā darbavieta. „Dzīvojam Pierīgā, Babītes novadā. Patī esmu dzimusi Ventspilī, vīrs Guntis – netālu no Dundagas. Kurzeme abiem ir tuva, un, kad meklējām īpašumu laukos, nebija šaubu – tas jāmeklē Kurzemē. Kuldīga mums ļoti patīk, īpaši pēdējā laikā, kad, kā mums šķiet, tā ļoti aug. Tā kā Īvandē ir netālu un īpašums atrodas skaistā vietā, nolēmām nopirkt. Vīrs dzimis laukos, tāpēc lauku darbi un dzīvesstils viņam tuvs. Bija domāts, ka ar bērniem pārcelsimies te uz pastāvīgu dzīvi, bet dzīve ieviesa korekcijas. Nekas – iespējams, tas vēl notiks. Tīkmēr darām, cik varam, un turpinām sapņot, kā tur būs. Un būs skaisti – to zinām jau tagad,” uzsver I.Gobzeme.

SIA Mežrozītes.lv ražo desmit veidu mežrozīšu ievārijumu – gan tīru, gan kopā ar cidonijām, rabarberiem, apelsīniem utt.

SĀKUMS UZŅĒMĒJDARBĪBAI – BĒRNI

Kad saimniecība iegādāta, dzimusi doma audzēt un pārstrādāt mežrozītes. „Pirms šī uzņēmuma bija cits projekts, bet tas man īsti nepatika. Domājām, kā lietderīgi izmantot zemi,” stāsta I.Gobzeme.

„Vispār iesākums uzņēmējdarbībai bija bērni. Viņi ir trīs: dēls

Rīdziniece Inga Gobzeme gatavo dažādus produktus no mežrozītēm. Šim nolūkam Īvandē apstādīts 4 ha lauks.

un dvīņu meitiņas. Kad piedzima meitenes, aizgāju no darba bankā un nolēmu nevis meklēt aukli, bet audzināt pati. Tad nāca krīze, kas deva grūdienu ātrāk domāt par uzņēmējdarbību.

Sākotnēji bija šaubas par mežrozīšu audzēšanu un pārstrādi – Latvijā neviens to nedarīja, vismaz mums nebija zināms. Domājām: esam traki. Viegli arī nav – ne audzēt, ne pārstrādāt. Tagad kļuvis saprotams, kāpēc neviens to nedara. Nav, kam paprasīt padomu, mežrozītes ļoti lēni aug. Pārstrādē viss ir roku darbs, un paši augļi ir sarežģīti, jo tajos ir matiņi un sēkliņas. Lai tiktu līdz kādam produktam, jādomā, kā no tiem atbrīvoties. Citu augļu pārstrādei iekārtas var atrast, bet mežrozītēm nav gandrīz nekā – viss jāpielāgo. Pirmsākumos iestājāmie biznesa inkubatorā Kuldīgā. Pateicoties tam, noticējām, ka tāda uzņēmējdarbība tomēr ir iespējama.”

KĀDREIZ AICINĀS CIEMIŅUS

No Paparžu lauka augļi vēl neesot vākti. Dēsti iestādīti pirms pieciem gadiem, un šogad īpašnieki cer uz pirmo ražu. Tīkmēr uzņē-

mums mežrozītes iepērk no bioloģiskā audzētāja Lietuvā, bet Inga Pierīgā tās pārstrādā. Sortimentā ir dažādi ievārijumi, tēja, sīrups, pulveris, sulas, zefīrs, mežrozīšu augļi medū u.c. „Tas ir labs C vitamīna avots. Cilvēkiem garšas kārpīņas ir dažādas: vienam garšo ievārijums, citam sīrups. Daudziem patīk konfektes uz kočiņa un zefīrs. Ražošanas apjoms nav liels, jo viss ir roku darbs. Ar produkciju regulāri esam Kalnciema ielas tirdziņā Rīgā, dažreiz izbraucam citur, regulāri uz Kuldīgu. Atsevišķi produkti nopērkami Rīmi veikalos Klēts un ekoveikalos. Cilvēki arī pasūta, un mēs izsūtām pakomātos.

Pierīgā top Mežrozīšu namiņš. Ceram, ka rudenī būs gatavs, tad aicināsim tos, kuri vēlas nogaršot mežrozīšu zupu, pankūkas ar mūsu ievārijumiem un citu produkciju.

Arī Īvandē mums ir sapņi un plāni. Esam sākuši savest kārtībā kūti un vēlamies to pārvērst par tādu vietu, kurā uzņemti ciemiņi. Vēlamies īpašumu sakopt un atvērt visiem, kuri grib redzēt, ar ko nodarbojamies,” apņēmīga ir I.Gobzeme.

Izdarīts daudz, aicinās jaunus biedrus

Dziedot spēka dziesmas un zīmējot latvju zīmes, Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības (LIZDA) Kuldīgas starpnovadu arodbiedrības padome brīvdienu mājā *Raxti* atskatījās uz pērn paveikto.

Padomi veido 18 pirmorganizāciju priekšsēži gandrīz no visām Skrundas, Alsungas un Kuldīgas novada izglītības iestādēm, izņemot Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolu, Vārmes pamatskolu un *Cīrulīti*. Padomes dalībnieki jautrā gaisotnē ieklausījās skolotājas Vijas Zariņas dūdu spēlē, veidoja vaska sveces un dziedāja.

Priekšsēde Aiga Šēnberga uz-

skata, ka gads bijis labs: „Esam mazskaitlīgi, bet paveicām ļoti daudz. Kampanā, ko LIZDA rīkoja, lai panāktu to, ka pirmsskolas pedagogu darba samaksa pakāpeniski tiek maksāta no valsts budžeta, kā arī pieņemtu speciālās izglītības, sporta un pirmsskolas skolotāju izdienas pensiju likumu, bijām ceturkie aktīvākie Latvijā. Kampanā savākti 42 549 paraksti, no tiem mēs savācām 993 jeb 2,3%.

Pirmo reizi rīkotā Skolotāju diena arodbiedrības biedriem guva atzinību. Trešais labais darbs ir ģenerālvienošanās ar Kuldīgas novada domi. Līdzīga vēl ir tikai Dobelē, tāpēc Latvijas mērogā esam privileģēti.”

Ar Kuldīgu šogad, ar Skrundu un Alsungu jau iepriekš noslēgtā ģenerālvienošanās paredz, ka visām izglītības iestādēm, arī tām, kurās arodbiedrības nav, tiek vairākas sociālās garantijas: pabalsts pirmās pakāpes radnieka vai darbinieka nāves gadījumā, samaksāta obligātā veselības pārbaude un veselības apdrošināšana, brīļu iegāde reizi trijos gados par 50 eiro u.c.

Kopīgs darbs būs aicināt organizācijā jaunus biedrus. Pēc pērnā gada ziņām, trijos novados no 978 strādājošajiem (588 pedagogiem un 390 tehniskajiem darbiniekiem) tikai 370 ir arodbiedrības biedri.

Triju novadu pedagogu arodbiedrību pārstāvji brīvdienu mājā *Raxti* izvērtē pērn paveikto un, lai netrūktu spēka turpmāk, zīmē latvju spēka zīmes.

Jolantas Hercenbergas foto

Enija cīnīsies finālā

Latvijas TV erudīcijas spēlē *Gudrs, vēl gudrāks* V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas 10. klases skolniece Enija Grēta Filippova ieguvusi tiesības februāra beigās būt viena no sešiem fināla dalībniekiem.

ILGI LOLOTS SAPNIS

Vēlme piedalīties spēlē meitenei bijusi kopš 2014. gada, kad 6. klašu grupā uzvarējis kuldīdznieks Kārlis Rimaševskis, kurš toreiz mācījās Kuldīgas pamatskolā. Šogad sapnis īstenots. Pieteikumā kā iepriekšējā semestra vidējo atzīmi Enija norādījusi 8,7 un par dalību olimpiādē ierakstījusi 44. valsts latviešu valodas olimpiādi, kurā ieguvusi 3. pakāpi. Prasīta viena, bet Enija būtu varējusi šajā sadaļā aizpildīt daudzas ailes, jo ik gadu piedaloties teju visu priekšmetu olimpiādēs, izņemot mākslu, sportu un angļu valodu.

Anketā arī jānorāda cilvēks, kurš iedvesmo. „Ierakstīju princesi Diānu, jo viņa tik ļoti pārkāpa noteikumus, ierastās normas. Palīdzot slimiem cilvēkiem, viņa arī riskēja saslimt pati, bet viņai bija svarīgi sniegt pozitīvas emocijas citiem, un no tā viņa guva prieku,” pamato Enija

„Kā ārpuskolas nodarbi norādīju mūzikas skolu. Pie pašas labākās skolotājas – Veltas Jūrmāles – mācījos vijoli. Skolu absolvēju, bet orķestrī joprojām spēlēju. Otrs vaļasprieks kopš 2. klases ir folkloras kopa *Kursīši*. Mūzika ir sirdslieta – bez tās nekur, bet man patīk arī rokdarbi un grāmatas, kas ir mans labākais draugs. Kā nākotnes profesiju ierakstīju farmaceiti. Nezinu, kurā brīdī to izlēmu. Bērībā nolēmu studēt jurispudenci, bet, kad sāku mācīties ķīmiju, tad sapratu, ka nākotni gribu saistīt ar to.”

SAVĒJO ATBALSTS SVARĪGS

Spēlē *Gudrs, vēl gudrāks* katrā no trim pusfināliem ir 12 dalībnieku, un divi labākie iegūst tiesības

Erudīcijas spēles *Gudrs, vēl gudrāks* pusfinālā V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas 10. klases skolniece Enija Grēta Filippova (priekšplānā) ar klasesbiedriem un audzinātāju Daigu Strupuli-Buku (no labās).

piedalīties finālā.

Raidījuma ierakstā Eniju atbalstījuši klasesbiedri un audzinātāja Daiga Strupule-Buka. Nervi konkursā pakutināti visiem, jo satraukums diezgan liels un arī uz labi zināmiem jautājumiem atbildes tik viegli rokās nedodoties. „Vienā reizē izlīdzēja tas, ka skolotāja, redzot, ka nevaru atbildēt uz man zināmu jautājumu, ar pildspalvu uzsita sev pa kāju. Klusumā tas tā noskanēja un man atgādināja, ka šo atbildi noteikti

zinu. Šāvu, kā likās, uz dullo, bet bija pareizi. Tā ir arī laimes spēle, kurā var paveikties vai nepaveikties ar jautājumu. Tikai pirmajā kārtā ir tādi, uz kuriem atbildes ir mācību grāmatās. Nākamajās kārtās tās ir no dažādām sfērām.

Labi, ka bija arī klasesbiedri – paši labākie līdzjutēji. Viņiem līdzī bija plakāts: „Tu jau zini – mēs esam pirmie līgā.” Finālā līdzjutēji varēs būt visi klasesbiedri.”

21. janvārī skolā viesosies filmēšanas komanda, lai veidotu

Enijas vizītkarti. Tajā būšot kadri no vienas mācību stundas, orķestra mēģinājuma un pastaigas ar mīļuliem – trim suņiem.

AR SEVIS PĀRVARĒŠANU

„Par visu, ko zinu, liels paldies jāsaka mammai, omai, krustmātei, abiem opjiem – visiem, kuri bijuši apkārt. Viņi daudz devuši, lai es būtu tur, kur esmu,” Enija ir pateicīga. „Manī ir gribasspēks, un tas ir iemācīts. Bieži saka, ka esmu gudra – kas man nekait.

„Bieži saka, ka esmu gudra – kas man nekaitot. Man tiešām vienmēr ir interesanti uzzināt ko jaunu, bet ceļš bijis arī ar asarām, negribēšanu, sevis pārvarēšanu un piespiešanos,” saka V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas 10. klases audzēkne Enija Grēta Filippova.

Klasesbiedriem līdzī bija šāds plakāts:
E – erudītā
N – neatlaidīgā
I – inteligentā
J – jocīgā
A – atraktīvā

Enijas Grētas Filippovas arhīva foto

Man tiešām vienmēr ir interesanti uzzināt ko jaunu, bet ceļš bijis arī ar asarām, negribēšanu, sevis pārvarēšanu un piespiešanos. Tā pati mūzikas skola: kad sāku mācīties, mamma pajautāja, vai iešu līdz galam. Pateicu, ka jā. Kad bija grūti un gribēju pamest, mamma nepiekāpās. Ja solīts, tad jāpilda. Pēc tam pašai gandarījums. Un tā ir ar visām mazajām uzvarām, kad sevi piespiežu, pārvaru, izdaru.”

Jolanta Hercenberga

Virkas iela. Ventas ielokā

Virkas iela no pilsētas puses sākas ar senām mājām, kuru vēsturi labi pārzina Kuldīgas stāstniece Liesma Lagzdiņa. Otrā ielas galā slejas tā saucamās jaunās daudzdzīvokļu mājas, kurām arī jau tuvu pusgadsimtam. Tās būvētas Ventas ielokā. Padomju gados iela saukta par Traktoristu ielu, jo tās malā bijusi Mašīnu un traktoru stacija, kas pārtapusi par uzņēmumu *Lauktechnika*. Liesmas vīrs Kārlis Zaķis skaidro, ka vārds *virga* lībiešu valodā nozīmē ieleja, bet latvieši to izrunājot ar burtu k.

Viss mūžs vienā vietā

Liesma Lagzdiņa un Kārlis Zaķis dzīvo mājas otrajā stāvā. Augšā jākāpj pa šaurām vītņu kāpnēm, bet Liesma atbild, ka pa tām jau 34 gadus pierasts kāpt. Ja rokas pilnas ar iepirkumiem, tad viens sainis jāstumj pa priekšu, otrs – jātur aiz muguras.

Liesma Lagzdiņa un Kārlis Zaķis par savu māju zina daudz interesantu nostāstu.

Mājas otrā stāva logus Liesmai Lagzdiņai jau bērnībā rādījis viņas vecmāte, stāstot par savām kāzām šajā dzīvoklī. Nu Liesma 34 gadus tur dzīvo.

„Es šai mājā visu mūžu esmu dzīvojis, bet tagad jāmeklē cits dzīvoklis,” Kārlis pasūrojas. Kad gribējuši augšstāvu privatizēt, uzradušies mantinieki, tagad tie pārdevuši citiem un jaunie saimnieki liekot iet projām. „Par to pēc tam, sāksim no sākuma,” Liesma šerpi nosaka un ķeras pie stāstīšanas.

„Šitā māja ir Virkas muižas barona fon Krausa medību namiņš. To uzzināju, kad mācījos gidu kursus 1966. gadā. Tolaik domāju: kas ceļ medību namiņu pilsētā! Parunājot ar veciem ļaudīm, uzzināju, ka tās egles, kas krustojumā ar Ventpils ielu, kādreiz bijuši mazi kociņi mežmalā. Māja ir vismaz pārsimts

gadu veca. Tajā bija lieli, gari bēniņi, kur veļa žāvēta, citas palīgtelpas, vešūzis, staļļi, bija arī iebūvēts pagrabs, pirmajā stāvā – kungu apartamenti,” teic Liesma. „Ventilācijas lūkas bija tā sabūvētas, ka kungi varēja dzirdēt, ko citās telpās runā,” Kārlis zina teikt.

Liesma turpina: „Mana dzimtā vieta ir Ventpils iela, pie *čigāņu bodes*. Kad bērnībā gājām ar vecmāti Skroderu Annu šai mājai garām, viņa vienmēr rādīja uz otrā stāva logiem, sakot, ka tajā dzīvoklī viņai kādreiz bijušas kāzas. Man ne prātā nenāca, ka es te ieperināšos. Nu jau 34 gadus te dzīvoju. Es biju nevaldāms meitēns – ar puišiem kopā audzis,

POLITISKU IEMESLU DĒĻ

Lai gan Liesma ar Kārlī ir oficiāli precēti pāris, vīra uzvārdā Liesma nav pārgājusi: „1985. gadā strādāju *Lauktechnikā*. Driestēju strādāt ar slepeniem papīriem, jo man nebija sabojāta personiskā lieta – nebija neviena ārzemju radnieka. Bijām jau pieteikušies precēties. Priekšnieks man bija Zudāns. Vienu rītu sagaida mani ar sarkaniem plekiem. Iesauc kabinetā un kliedz, ka es viņu nostādot kraha priekšā. Domāju, kādus papirus nu esmu salaidusi dēļ! Bet šis tik bļauj: „Tu esi traka, tu ar Zaķi precies! Viņam varza radu ārzemēs! Tagad tavi papīri vairs neies cauri *stūra mājai*!” Prasīju: vai man tagad Zaķim vilka pase jādod? Nē, lai vismaz uzvārdu nemainot. Tā arī paliku pirmā vīra uzvārdā.”

Liesmas mājā dzīvo četri kaķi – tēvs, māte un divas meitas. Runcis ir balts, bet kaķenes atšķiramas vien pēc zīmējuma uz deguna.

kariņus pa kokiem izspēlējies. Mājās nācu nodauzījies, ar izplēstām bizēm. Mamma vienmēr norādīja: „Paskat, kāds Zaķiem kārtīgs puisītis. Kārlītis vienmēr saķemmēts, rokā nošu mapīte, *štrumentīnš*, iet uz mūzikas skolu. Ka to mūsu *kazāku* kāds varētu valdīt.” Kārlis atminas, ka piecus gadus mūzikas skolā mācījies klavieres, divus – saksofonu un mežragu. „Atsūtīja no Rīgas pie mums skolotāju – viņš ne vārda nemācēja latviski, es – krieviski. Nosvieda instrumentu un gāju prom, kaut mežragu jau skolas simfoniskajā orķestrī spēlēju. Man bija kauns, ka skolotāju nesaprotu, viņam – ka nesaprot mani.”

„Laiki ir labi”

Tāda ir Terēzes Smirnovas pārlicība. Viņa namā, kas būvēts kā Virkas muižkunga medību nams, dzīvo tikai trešo gadu. Kad dēls no Mālu ielas pārcēlies uz laukiem, pirkusi dzīvokli citur.

PUĶES UN DILLES

„Dzīvoklim augsti griesti, grūti piekuriņāt. Es gan esmu pieradusi, bet citiem šķiet par aukstu,” saimniece piemet malku krāsniņā. „Ja vēsāks, tad ir labi, tad cilvēks tik ātri nesaslimst. Mana vingrošana ir taciņu tīrīšana no sniega. Visā mājā esam palikuši divi kaimiņi – augšā dzīvo Liesma ar vīru Kārlī. Man blakus esošie kaimiņi ir ārzemēs, citi dzīvokļi pagaidām tukši. Man jau patīk dzīvot tā, lai ir kāda puķe dārziņā. Gar malām ir puķes, bet pa vidu iestādu kādu kabaci, tomātu. Izaug arī dilles, kāda salātu lapa,” Terēzes kundze smejas – tā esot tādu vecu cilvēku mode. Vecā māja esot laba, ar tik biežām sienām, ka aiz loga *skrienošās* mašīnas pat nav dzirdamas. Pretī gan slejas nepabeigta māja, kas jau pārtapusi graustā. Terēzes kundze zina stāstīt, ka tā nopirkta: „Vārbūt jaunais saimnieks uzceļ jaunu, tad būs skaisti. Te jau bija visādi plāni. Runāja, ka uz Ventas pusi būs kafējnīca, pat lidlauks. Vārbūt, ka nākotnē arī būs. Mūsdienās – kurš grib, tas visu ko var uztaisīt.”

PRIECĀJAS PAR SĪKUMIŅU

T.Smironova izaudzinājusi trīs bērnus. Viena meita dzīvo Skrīveros, dēls – laukos Kuldīgas novadā, bet otra meita – pilsētā. Arī mazbērni visi ir Latvijā. „Dzīvē tu vari kliegt vai bļaut, bet viss no paša atkarīgs. Pricēties var par visu, arī sīkumiņu. Papricējies par puķēm, par putniņiem, kas aiz loga uzēd sēkliņas. Rudenī, kad skatos uz Ventas pusi, visi koki ir skaisti krāsaini,” stāsta Terēzes kundze. Jautāta par darbu mūžu, viņa teic, ka tas pagājis sabiedriskajā ēdināšanā par pavāri: „Nemaz nebija slikti. Ar visu darbu trīs bērnus izaudzināju. Tolaik darbā bija jāiet, kad mazajam trīs mēneši palika. Ja tagad, kad mašīna visas drēbes izmazgā, izžāvē, kāds sūdzas, ka mazgājot noguris, tad smieklī nāk. Arī pensionāriem nav tik traki. Man arī bija maza pensija, bet dabūju malkai naudu, drusku veselībai. Ja nedzer un nepīpē, tad ir labi. Kādreiz gāju *Rumbiņā* kulināriju mācīt, tagad vairs ne. Skatos, ka senioru skola atvērta. Vajadzētu man arī to datoru piemācīties klāt.”

TIEM, KAS MĀCA, NESANĀK

„Kādreiz receptes rakstīju žurnālam *Ievas Māja*. Dabūju balvu par piena un zivju ēdieniem, lielu grozu nopelnīju, kur viss kaut kas iekšā,” Terēzes kundze rosās meklēt žurnālus. „Taisīju žāvētas karpas salātus, pildītu zivi, kaut ko no maltām siļķēm. No piena bija saldīe.”

Jautāta, kādēļ kļuva par pavāri,

„Man patīk lasīt grāmatas, eju uz bibliotēku. Lasu arī žurnālus, bez *Kurzemnieka* nevaru iztikt. Svētdienās uz baznīcu jāaiziet. Tad kāds seriāls jāpaskatās, politika – tā jau gluži kā seriāls. Laiks pensionāram dikti aizņemts,” prāto Terēze Smironova.

Terēzes kundze atminas: „Kādreiz Snēpelē bija vidusskola. Pēc tam stājos Rīgā kooperatīva skolā, kas gatavoja meistarus Laimai un Staburadzei. Padzīvoju pie mammas māsas, nauda beidzās, tante teica, ka vairāk pie viņas palikt nevar. Braucu mājās, biļetei pietika līdz Tukumam. Nekāpu ārā no autobusa, lai tiktu līdz Kuldīgai. Pēc laika Padomju Dzimtenē izlasīju, ka Rudakova atver kulinārijas skolu. Sākumā mazgāju grīdas, pannas. Jāvāra bija uz malkas plīts. Darbu darīju labi, visādos darba svētkos man dāvāja medaļas, papīra goda rakstus, kristāla traukus. Tāda toreiz bija mode. Uz goda plāksnes arī esmu karājusies. Bija jau arī visādi trakumi. Brauca pārbaudītāji, svēra porcijas, nesa uz analīzēm. Atbrauc Rīgas tehnoloģe, māca, kā biežputra jāvēra. Mums sanāk balta, viņai pelēka. Mēs putojam spīdīgā traukā, viņa – alumīnija. Ķīselis arī viņai sliktāks sanāca.”

NOSLĒPUMS – MAZS KATLIŅŠ

T.Smironova par pavāri strādājusi gan skolās, gan restorānā *Venta*, ēdnīcā *Paparde* un citur. „Tagad kafējnīcās neesmu, tur ļoti dārgi. Un veikalā gatavus salātus arī nevajag pirkt. Tas taču ir briesmīgi – tikko noceno, tā visi skrien un pērk! Salāti jātaisa pašiem, lai ir svaigi, lai nav veka majonēze pielikta. Es veikalā pērku maz, bet labu. Pavāram labi – zina, cik jāpērk. Kad esmu viena, man pietiek ar 200 gramiem labas gaļas. No 300 gramiem varu visiem uztaisīt ēst, citam ar kilogramu nepietiek,” Terēzes kundze smejas. Viņas draudzenes sakot, ka nemākot izvārīt maz, zupu nākoties liet ārā. „Ja dzīvo viens, nopērc mazu katliņu. Man ir puslitra tilpumā – pietiek gan zupai, gan biežputrai.” Meitas mammas pēdās nav gājušas, bet ēst gatavot patīkot abām, arī mazmeiņām. „Visvairāk iemācās, kad bērni piedzimst. Tad ir jāvēra, tad nevar picu vien paēst.”

Inguna Spuleniece
Lāsmas Reimanes foto

Aktieris, uzņēmējs un deputāts Juris Žagars: „Palīdz trīs principi. Pirmais – necenšos darbu nenesēt uz mājām, jo es to milu. Darbs ir dzīve: nevaru dzīvot līdz sešiem vakarā un atsākt aostoņos no rīta. Otrais – necenšos iemācīties pateikt nē. Apsolu vairāk, nekā varu, jo tā sevi piespiežu vairāk izpildīt. Man nepatīk tie, kuri, pat līdz galam nenoklausoties, saka nē. Trešais: visi saka – jāizvairās no stresa, jāmeditē. Nē, stress ir adrenalīna avots. Man tas patīk.”

Ar skatuves zinībām – UZŅĒMĒJDARBĪBĀ

Dailes teātra aktieris un uzņēmējs **JURIS ŽAGARS** lekcijā *Ko mācīties un nemācīties no dzīves* Kuldīgas pieaugušo izglītības centrā stāstīja par savu pieredzi darbā ar cilvēkiem, tostarp apstrīdot dažas vispārpieņemtās patiesības.

„Starp visiem cilvēkiem uz slēpošanas kalna es esmu labākais aktieris. Bet, ja paskatās uz visiem aktieriem, tad esmu labākais slēpotājs.”

HAIZIVJU BIZNESU NEPROT

Lielākā daļa dzīves J.Žagaram paiet teātrī. Viņš ir arī ziemas atpūtas centra *Žagarkalna* īpašnieks, Latvijas Slēpošanas instruktoru asociācijas prezidents, Cēsu Mākslas festivāla un Vidzemes koncertzāles direktors, novada domes deputāts. Aktierim ir vēl dažādi darbiņi, kuros viņš izmanto uz skatuves gūtās prasmes.

Strādāt 12 stundas dienā nesagādājot nekādu problēmu. „Darot to visu, noteikti būtu sajucis prātā, ja man nebūtu kaut kādi triki, principi, paradumi, kas mums teātrī ir kā a, b, c, bet var noderēt citiem. Jo arī es zogu labas idejas un paradumus, pat uzvedību. Man vienīgi nav pieredzes būt nepopulāram kā auditoriem, banķieriem, VID inspektoriem, kuriem kārtīgi uzauzdzēti nervi un kuri var ar to sadzīvot. Es haizivju biznesu neprotu. Tomēr esmu iemācījies izdzīvot un darbu izbaudīt, nesabojājot karmu.”

PĒRK IZJŪTAS

Vispirms aktieris uzsvēra izjūtu nozīmi. Šodien gan teātrī, gan uzņēmējdarbībā tiek pārdotas nevis preces, bet izjūtas, ko tās rada. Atbraucis uz Žagarkalnu, cilvēks nepērk sniegu, bet sajūtas un izjūtas, kas rodas, kad slēpojam vai atpūšamies. Tāpat kā teātris, arī festivāls un jebkurš mākslas process ir baudas radīšana. Cilvēks iegūst ilūziju, par ko gatavs maksāt. Izjūtu business nākotnē būs tas stiprākais – ne velti ceļojumu aģentūrām aug tirdzniecības apjoms.

TRĪS BAUŠĻI

Teātris māca iekāpt svešās korpēs. Ielīst cita ādā – saprast, kā otrs kustas, ko domā, kā rīkojas. „Tā daru arī biznesā, lai citus atšifrētu un ar viņiem manipulētu. Nebaidieties no šī vārda! Cilvēkvaidība ir manipulācija.”

Aktieriem esot trīs baušļi, ko J.Žagars atkārto ik dienu. Tā ir kā neirolingvistiskā programmēšana, ko savām smadzenēm pats varot dot saskarsmē ar otru. „Pirmais: varu skatīties un varu redzēt, bet tās ir atšķirīgas lietas. Otrais: varu klausīties, kā no otra mutes nāk troksnis, un gaidīt, līdz tas beidzas, līdz varu pateikt savu sakāmo, bet pilnīgi kas cits ir sadzirdēt, ko otrs saka. Ja nedzirdu, es savu frāzi pateikšu nepareizi. To atceros vienmēr, runājot ar padotajiem: kaut viņi muld riņķī un apkārt, mēģinu sadzirdēt, ko īsti viņi grib pateikt. Trešais: saprast vai sajūst. Es mēģinu sajūst.”

GALVENĀS LOMAS LIKUMI

● Savu partneri iemīlēt (kaut vai viņš ir pēdējais sūdbabrālis, sevi jāpiespiež), citādi nekas neiznāks nevienā jomā. Teātrī bieži vien saliek kopā tādu cilvēkus, kas dzīvē pat saprasties nespēju. Jāatrod kaut viens punkts, kura dēļ var otru iemīlēt, dzēšot visu pārējo. Jo tam, kurš mūs mīl, esam gatavi ziedoties.

● Partnerim vai kolēģim palīdzēt. Bosam jāatceras, ka padoto nedrīkst uzskatīt par sliktāku, netalantīgāku. „Ja domāšu, ka man ir slikts partneris, es neko nenospēšu labi. Tā arī biznesā. Meklējiet labus partnerus, bet, ja gadījušies slikti, izglītojiet, palīdziet! Jo partneris (kolēģis, padotais) rada jūsu panākumus.”

● Labas lietas jāsaka publiski, sliktas – privāti. Latviešiem tas neesot pierasts. J.Žagars vasarā filmējies zviedru filmā, un režisors par necilu lomiņu visu laiku klaigājis, cik labi nospēlēts. Sapratī, ka tā tiek darīts, lai būtu vēl labāk.

● Jāatceras, ka kāds mūs visu laiku vēro. Izrādē uz aktieri skatās simti, bet arī ikdienā nevari palikt nepamanīts. Cilvēki ieskatās kustībās, mimikā, žestos un apģērbā. Tāpēc svarīgi, kā katrs izskatās. Ja kāds uzskata – pietiek, ja apģērbā jūtos brīvi, tas maldās. Jāizskatās labi, nevis brīvi.

● Nav atļauts baidīties. Kā ieejot tūģeru būrī: ja baidīsies – saplosīs. Jābūt varenākam. Ejot uz sarežģītu pieņemšanu, jāmēģina sevi ieprogrammēt, ka tas ir nieks. Citādi noēdīs.

CENTĪGIE, TALANTĪGIE UN LŪZERI

Talants ir labs, centība – slikta? Aktieris uzskata, ka centīgi cilvēki bieži vien ir saspringuši, tāpēc rezultāts nav tik labs. Centība arī ir laba, bet tas nav viss. Centīgajiem ir rāmji, bet talantīgie spēj darīt vairākus darbus reizē: ātri strādāt, runāt, par savu taisnību pārliecināt pat tad, ja tā nav. Talantīgi ir ne tikai mākslinieki – arī finansistiem ir talants saost naudu. Taču jāpāredz arī problēzonas, jo tādiem ir ambīcijas un viņi var izdarīt arī šķērsām. Atšķirība tā, ka talanta dēļ daudz tiek piedots. Vismazāk cerību uz piedošanu ir *lūzeriem**.

J.Žagars pieminēja izrādes *Pūt, vējiņi!* mēģinājumu ar režisoru Oļģertu Kroderu. Kāda aktrise ārkārtīgi centusies, bet viņai nekādi nav izdevies. Kroders esot nomuršķējis zem deguna: „Tas nekas, ka viņa nav sevišķi talantīga. Nekas, ka klusu runā un ne vella neizskatās. Bet tas, ka viņa ir tik

centīga, – nu, tas ir pretīgi!” Parupjš melnais humors, bet sava taisnība ir.

Pretstatā – gadījums ar talantīgo *Žagarkalna* un Cēsu festivāla administratori Zanīti. Jauna, šarmanta, pievilcīga, izglītota sieviete, taču vienmēr kaut kas aizmirsies, kritiskā brīdī izslēdzies telefons vai *uzkāries* dators, bet vienlaikus viņa spējusi neiespējamo. Festivāla atklāšanā ar ministriem un citiem augstiem viesiem Zanīte bijusi atbildīga par autobusiem. Kad VIP cilvēkiem jādodas uz koncertu, autobusu nav bijis. J.Žagars nodomājis, ka varbūt sajaukta vieta, un sasaucis Zanīti: „Kur *busi* – *busi* kur?” Viņa noblīsinājusi lielās skropstas un, neko nepasakot, aiztīpinājusi. Pēc piecām minūtēm bijusi atpakaļ – „Sazvanīju Busuli – viņš ir gatavs tūlīt braukt, bet kas jādzied?” Salaidusi grīstē ar autobusiem, bet dažās minūtēs noorganizējusi slaveni un aizņemtu mākslinieku – nežēlīgs talants...

KO NEVAR PĀRTAISĪT

Nelaimīgs cilvēks ir nelaimīgs – tādu nevarot pārtaisīt vai izārstēt. Daži spēj labi noslēpt pat lielas nelaimes, bet citi, kuriem nav īsta iemesla būt nelaimīgiem, par tādiem iztaisās. „Ja kasiere sēž ar skābu gēmi, jo vīrs viņu pametis vai vēl kas, es tādu atlaižu. Mani viņas problēmas neinteresē. Vienmēr saku, ka skatīties šķībi un skaudīgi ir noziegums. Valsts pārvaldē vajadzētu ar likumu ieviest to, ka tas aizliegts. Es to saucu par lūzerismu. Nav iespējams strādāt pat tad, ja tādi cilvēki stāv malā un lūr, visapkārt izstarodami ļoti nepatīkamas izjūtas. Aktieris uz skatuves nemēģina, bet speciāli ieiet

TRĪS Žagara baušļi

„**PIRMAIS:** varu skatīties un varu redzēt, bet tās ir atšķirīgas lietas.”

„**OTRAIS:** varu klausīties, bet pilnīgi kas cits ir dzirdēt, ko otrs pasaka. Ja to nedzirdu, es savu frāzi pateikšu nepareizi.”

„**TREŠAIS:** saprast vai sajūst. Es mēģinu sajūst.”

zālē un šķībi skatās, kā spēlē citi. Tādām nav vietas ne teātrī, ne biznesā.”

KO CITKĀRT APŠAUBA

„Aktieriem ir dažas atkarības, par kurām strīdas. Liela vērtība – vēlme un prasme patikt neatkarīgi no tā, ko darām. Veselīgs narcisisms ir ekonomiski izdevīgs. Uzvaras garša. Man patīk cilvēki, kuri to pazīst, kuriem tā vajadzīga. Par slavu mēdz teikt, ka tā nav laba. Bet slavas valdzinājums ir velnišķīgi labs! Tā ir motivācija. Grāmatvede man aizrāda: „Žagar, tu nerēķini ekonomiski!” Bet man svarīgi, lai ar savu uzņēmumu varu lepoties. Tāpat kā ar aktier spēli.

Kad kļuva par deputātu, man prasīja, kam vajadzīgs vēl tas. Par 200 eiro algu nežēlīgi tērēt laiku un no tautas dabūt par galvu par nesalabotu kanalizāciju? Diezgan brutāli atbildu: esmu tur pašlabuma dēļ. Opā! Vai kukuļus ņemu? Nē, esmu deputāts, jo gribu dzīvot vislabākajā pilsētā Latvijā. Negribu dzīvot nesakārtotā vidē ar korumpētu vadību. Gribu lepoties. Tā ir personiska motivācija. Neticiet, ja kāds saka, ka sabiedriski aktīvs viņš ir tāpēc, ka mīl tautu. Tas ir pašlabuma dēļ.

Svarīgi nedomāt par trūkumiem. Zinu savas labās īpašības un to, ko protu labāk nekā citi. To izkopju. Bet man ir daudz gadu un daudz trūkumu, kurus labot vairs nav laika. Piemēram, slēpošanā uzvar mani skolnieki. Vai jākrīt depresijā? Ja tā padomā, starp visiem, kuri atrodas uz kalna, es esmu labākais aktieris. Bet, ja paskatās uz visiem aktieriem, tad esmu labākais slēpotājs. Tad ir gandarījums.

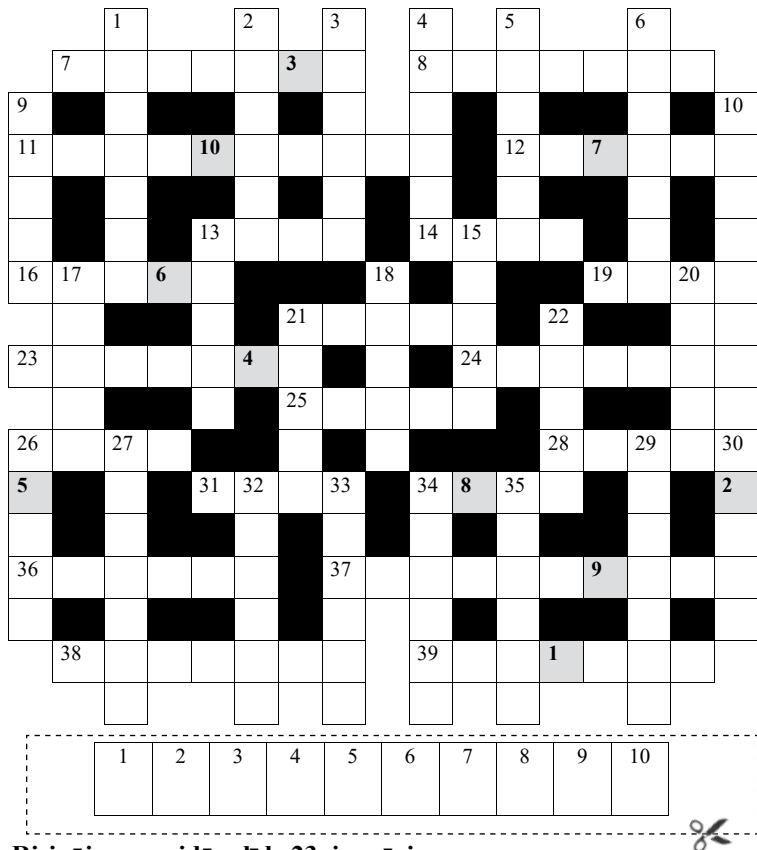
Sevis šausmīšana ir neproduktīva, paškritika – destruktīva. Boss nav jāmīl – vadītājus nemīl principa dēļ vien, bet, ja gadās, ka mīl, tas ir ārkārtīgs gandarījums.”

* Neveiksminieks.

Dainas Tāfelbergas
teksts un foto

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Anda Straume.

Risinājumu gaidām līdz 23. janvārim.

Horizontāli: 7. Pēkšņi, negaidīti. 8. Krītot izvīrzties. 11. Pilsēta Latgalē. 12. Latviešu gleznotāja (dz. 1939). 13. Darbīgs vulkāns Sicīlijas salā. 14. Mērenība ēšanā un dzeršanā. 16. Dabiska ūdenstilpe. 19. Norvēģijas galvaspilsēta. 21. Meiteņu rotaļlieta. 23. Aktīvais karadienests, fronte. 24. Apdzīvota vieta Ogres novadā. 25. Melna dārza oga. 26. Lopu uzraugs. 28. Ļoti skaidri uztverams, spilgts. 31. Pilnā sastāvā. 34. Izdomājums. 36. Pļaujamā josla izkopts vēzienu platumā. 37. Mūzikas instruments. 38. Virsējais apģērba gabals. 39. Svētnīca.

Vertikāli: 1. Daiļslidošanā – ātrs apgrieziena uz slidas purngala. 2. Pierunāt, iesaistīt organizācijā, grupējumā. 3. Sīpolaugis ar zvanveida ziediem. 4. Apģērba gabals ar divām garām vai īsām starām. 5. Uztvert ar redzi. 6. Latviešu dzejnieks (1932–2014). 9. Pazemes ūdeņus saturoša dzīsla vai slānis. 10. Viesību deģa. 13. Pilsēta Vācijā. 15. Augļu koks. 17. Gadalaiks. 18. Celt stāvs. 20. Mantojams tituls Anglijā. 21. Kļaja, kokiem neapaugusi platība. 22. Skaidrotājs. 26. Gāzu maisījums, kas veido atmosfēru un ko elpo dzīvas būtnes. 27. Neizpildīt laikā; novēlot. 29. Alus darītājs. 30. Izžuvis. 32. Iespējami labākais, vispilnīgākais. 33. Siltuma, karstuma iedarbībā pilnīgi pārvērsties no cieta stāvokļa šķidrā. 34. Metāla naudas gabals. 35. Zemes gabals, lauks lauksaimniecības kultūru audzēšanai.

Pareizā atbilde: SEPTUAGINTA (Vecās derības jeb Bībeles vecākais tulkojums sengrieķu valodā ap 250. g. p.m.ē. Aleksandrijā; pēc nostāsta to veidojuši 70 jūdu zinātnieki).

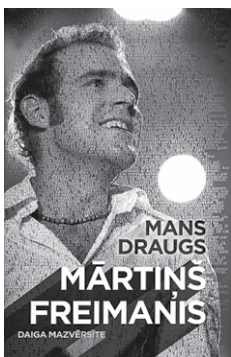
Atbildes

Horizontāli: 3. Zēnons. 5. Votums. 8. Niobe. 10. Pensija. 12. Kariete. 15. Skops. 16. Viesis. 19. Paduse. 22. Atbilde. 23. Urbis. 24. Kāzas. 25. Medrese. 26. Sesija. 29. Sapals. 32. Kungs. 34. Ormandi. 35. Buksuss. 36. Skuja. 37. Teksasa. **Vertikāli:** 1. Lēnis. 2. Amati. 4. Nanaks. 6. Olekts. 7. Negri. 9. Atons. 11. Ikri. 13. Rada. 14. Pozitrons. 16. Verns. 17. Ekjīs. 18. Sarma. 19. Peles. 20. Urāla. 21. Emans. 27. Ekers. 28. Ikbals. 30. Paaste. 31. Lūisa. 32. Kaisme. 33. Sabats.

Pareizi atbildējuši: Vizma Dzalba, Bruno Mekšs, Gunta Vāciete, Helēna Remerte, Velta Višņevska. Atmiņjumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtīt uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstulju kastītē!

Katra mēneša uzvarētājs saņems dāvanu. Janvāra uzvarētājam tā gādāta sadarbībā ar salonveikalu Akcents Kuldīgā.

KULDĪGAS BIBLIOTĒKĀ

Mūsu draugs Freimis

Daigas Mazvērsītes grāmata *Mans draugs Martiņš Freimanis*. Vienkārši Freimis, kā viņu dēvēja draugi, bija spilgts kā komēta. Atlidoja, apžilbināja un pārvērtās zvaigzņu putekļos, kas tagad izkaisīti pa visu pasauli un ik pa brīdim par sevi atgādina: dziesmās, atziņās, dzejoļos, seriālos, filmās un koncertierakstos. Grāmatā ir M.Freimaņa dzīves fakti, kā arī latviešu populārās mūzikas aizkulises 90. gados un gadsimtu mijā.

MANS MĀJDZĪVNIĒKS

Neatkarīgā Berija

Piecarpus gadus Kuldīgas attīstības aģentūras vecākās projektu speciālistes Elīnas Zīles mājās dzīvo Berija – britu īsspalvainās šķirnes kaķenīte. Īstais, dokumentos ierakstītais vārds ir *Berry Moor of Sun Iris*. Tā ir meitene ar raksturiņu, bet reizē ļoti mīļa. Kā jau kaķis – dara tikai to, ko vēlas.

Kuldīdzniece Elīna Zīle ar britu īsspalvaino Beriju.

Berija ir liela auguma.

NO ELĪNAS PIEREDZES

- Nedāviniet bērniem dzīvniekus – ne kučēnus, ne kaķēnus! Britu īsspalvainie dzīvo 20 gadus. Ar to jārēķinās.
- Lai kaķi neplēstu mēbeles un tapetes, var iegādāties paliktņi no presēta kartona – skrāpeli, kas piesūcināta ar kaķiem patīkamu aromātu. Tie uzreiz saprot, kam tas domāts, un labprāt izmanto.
- Britu īsspalvainie nav murcāmie kaķi un maziem bērniem neder. Ja paši negribēs, rokās nevarēs paņemt. Ir slinki un daudz guļ.

PIERADA ĀTRI

Pie Elīnas kaķenīte nokļuva jau pieklājīgā vecumā – tai bija divarpus gadu un pieredze citu saimnieku ģimenē.

Elīna atceras: „Berija dzīvoja pie mani draugiem. Viņiem nebija iespējas kaķi paturēt, un es pieteicos par krustmāti. Man tas ir pirmais pašas kaķis, kas nu jau ir vairāk nekā mājdzīvnieks – tas ir ģimenes loceklis. Bet vispār man dzīvnieki bijuši kopš bērnības: gan suņi, gan kaķi. Ja būtu māja, noteikti būtu arī suns, kaut gan manā dzīves ritmā tam klātos ļoti grūti. Mājās esmu diezgan maz, man arī patīk ceļot.

Britu īsspalvainie nav nūrcāmie kaķi. Tie, protams, ir mīļi, bet, kad nevēlas, klēpī nepaņemsi – uzreiz ir protests, zobi un nagi. Kad Berija nonāca pie manis, viņa bija ļoti nervoza, bet tas arī saprotams – kaķis nesaprata, kāpēc pēkšņi jādzīvo citur. Apmēram nedēļu es viņu vispār neredzēju – Berija bija atradusi slēptuvi un no tās iznāca tikai naktī. Tad katru dienu kļuva drošāka. Bet jaunās mājas viņa pieņēma ātri un laikam saprata, ka te būs jāpaliek un ka te būs miers. Agrākajā ģimenē bija bērni, un, domāju, ka tur bija tramīgāka dzīve. Apmēram pēc gada Berija jau bija kļuvusi mīlīga un vairs nešķāca. Guļ manā gultā, murrā. Kad lasu grāmatu, noguļas blakus.”

KĀ KAĶIS RĀDA GARASTĀVOKLI

„Berija mani katru vakaru sagaida – tas ir kā likums, ka vienmēr sēž pie durvīm. Es diezgan daudz ceļoju, un tad kāds vienmēr kaķi pieskata. Tad ir tā, ka atkal sēž pie durvīm un gaida. Ienāk cilvēks, kurš nav īstais, viņa aizskrien, apsēžas uz rakstāmgalda ar muguru pret šo cilvēku un demonstratīvi ignorē. Man pat ir sūtītas bildes ar šo skatu. Kad atgriezos no ceļojuma, pirmajā brīdī glaužas klāt, bet tad atceras, ka bijusi atstāta, un tēlo, ka ir apvainojusies. Esmu piefiksējusi, ka viņa vienmēr jūt, ja atkal pošos ceļā.

Berija ir izvēlīga – ēd tikai viena veida pārtiku, un neko citu es vairs nepiedāvāju. Ēdiens uz galda viņu neinteresē, un šķiet, ka viņa pat nezina, ka to var ēst. Viņa ir slinks kaķis – ļoti daudz guļ. Reizēm atrodo, ar ko spēlēties, bet bez liela entuziasma. Viņai ļoti patīk īpašs kartona paliktņis, kas domāts nagu asināšanai – skrāpele. Kamēr tādu nebiju iegādājusies, šur tur tapetes tika applēstas, bet mēbeles gan nekad. Bet nu jau viņa asina nagus tikai uz skrāpeles. Berija ir tikai istabas kaķis – laukā nav bijusi.”

Iveta Grīniņa
Elīnas Zīles arhīva foto

VALODNIEKS

Kurzemnieka konkursā tiek publicēti izteicieni un jēdzieni. Precīzāko skaidrojumu autori (var pievienot arī piemēru pilnā teikumā) ik pēc trim mēnešiem saņems balviņu.

Ko nozīmē teiciens pelēkais kardināls?

Atbildes līdz 23. janvāra 12.00 sūtīt e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv.

Atbilde. Visizsmelošākā tā ir Ingarum Neimanis: „Ar teicienu *luncināt asti* es saprotu cilvēka rīcību, kad viņš grib pielabināties, pielīst, parādīt, ka ir uzticams kādam citam cilvēkam (partijai, organizācijai, iestādei utt.), no kura sagaida kādu labumu (materiālu, pakalpojumu), kas būtu viņa paša jeb viņa pārstāvētās partijas, organizācijas, iestādes utt. interesēs. Ja uzmanīgi pavēro to, kas notiek apkārt, tad šāds gadījums var novērot ļoti daudz.”

Anita Eglīte raksta, ka tas nozīmē pieglaimoties kādam, izturēties pazemīgi. Izteiciens radies, vērojot suni, kad tas ir priecīgs vai jūtas vainīgs.

MIKROFONA IERAKSTI
MICREC
MICROPHONE RECORDS
Konkursu atbalsta Micrec.lv

VĒSTURE

Nīkrāce cauri gadsimtiem

Direktore Ārija Liepa

Kopš 1978. gada F.Deglava astoņgadīgās skolas direktore bija Ārija Liepa, viena no jaunākajām šajā amatā Kuldīgas rajonā.

KĀ VISI BĒRNI

Ā.Liepa dzimusi Liepājā. Tāpat kā visi bērni darījusi blēņas. Mama, aizejot uz darbu, meitu ieslēgusi mājās, bet Ārija bieži izlīdusi pa logu un kopā ar sētas bērniem spēlējusi teātri, bijusi režisore. Bērniībā grūti bijis iemācīties lasīt. Taču noticis brīnums: meitene nav un nav lasījusi, bet vienā dienā lasījusi. Kā pati saka, vecākajās klasēs mācījusies labi. Vidusskolā bijusi kā izmēģinājuma trusīši, jo beiguši to trijos gados iepriekšējo četru vietā. Sākumā Ārija gribējusi mācīties par frizieri, bet vēl nav bijis vajadzīgais gadu skaits, un nācies vien iet uz Liepājas pedagoģisko institūtu. Iestājusies literātos. 1970. gadā institūts pabeigts.

PILSĒTĀ PALIKT NEIZDODAS

Pēc institūta beigšanas bijusi doma strādāt Ventspilī krievu skolā, bet nav izdevies, tāpēc Ārija nonākusi Nīkrācē, jo pilsētā palikuši tie, kuri institūta laikā paspējuši izdevīgi apprecēties. Ārija Nīkrācē apprecējusies ar sporta skolotāju Valdi Liepu, kurš jau šeit strādājis.

Skolā Ā.Liepa darba gaitas sākusī kā latviešu valodas un literatūras skolotāja. Pirmais, kas jauno skolotāju pārsteidzis, – par kolēģiem nācies uzrunāt arī tikko vidusskolu beigušos. Arī mazais skolēnu skaits klasēs līcīs nepierasts. Viņai, īstai liepājniecei, nu klusais nostūris bijis jāpieņem par savu.

Laiku pēc augstskolas atceroties, Ā.Liepa atzīst brīžiem līdz galam nepārdomātu rīcību kādā situācijā vai kļūdu, jo tolaik taču pati vēl jutusies kā skolniece. Tomēr tagad viņa tik daudz neiespētu.

LIELA ATBILDĪBA

Pirmajā darba gadā jaunā skolotāja audzināšanā saņēmusi 4. klasi, aizvadījusi līdz izlaidumam, iesākusi audzināt vēl nākamo. Tad piedāvāts mācību pārzines amats. 1976. gadā Ā.Liepa sākusī šo darbu, bet 1979. gadā kļuvusi par direktori, turpinot arī mācīt latviešu valodu un literatūru. Direktore – no malas jau skaisti izklausās, piešķir cieņu, bet pašai uzliek lielu atbildību. Kad darbinieku trūkuma dēļ viņai sākumā nācies darīt mācību pārzines, pionieru vadītājas un vēl savu darbu, tad brīžiem sāja dūša sametusies. Bet ne par to, ka darba daudz, – 24 stundu bijis par maz, lai visu padarītu vienlīdz labi. Lai nu kā, bet par promiešanu nav domājusi.

SKOLOTĀJU TRŪKST

Jā, ja Nīkrāces astoņgadīgajā skolā nebūtu darbinieku trūkuma... Pašai nācies pārliecināties,

Dzintra Liekmane (Grāmatas fragmenti. Sākums 2016. gada 24. oktobrī.)
(Turpmāk vēl.)

ka labi vien ir, ja kāds vidusskolas beidzējs gatavs te strādāt. Taču vairums uz skolu atnākuši ar domu: „Vienu gadiņu pastrādāšu, un tad jau redzēs. Ja patiks, palikšu un stāšos augstskolā; ja ne – došos tālāk.” Vidusskolu beidzējiem nez kāpēc radies priekšstats, ka skolā strādāt ir viegli. Nu, jā, zeme jau nav jārok. Tomēr ne ar viegluma izjūtu, ne kritizētāja pozīciju strādāt nedrīkst, uzskata Ā.Liepa. Katrs skolotājs taču spēj apstākļus mainīt tieši ar savu ierosmi. Te vietā atcerēties tos laikus, kad laukos skolotājs tika uzskatīts par visgudro, cienjamo. Tagad bez viņa laukos ir arī citi speciālisti, bet vai tad agronomi, mehāniķi nav sācies tieši ar skolotāja palīdzību?

LAI UZZINA VAIRĀK

Ā.Liepa piekrīt, ka lauku bērni ir atšķirīgi no pilsētniekiem. Visvairāk to nācies just, mācot latviešu

valodu un literatūru. Pilsētās apstākļi bērņus rosina pēcpusdienā rokās paņemt kādu literāru darbu. Laukos tā vietā ir kāds darbiņš mājās padarāms, bet skolotājam ļoti gribas, lai skolēni uzzinātu vairāk interesanta, mācību grāmatās neizlasāma. Tam velītīti it kā no darba brīvie vakari. Un tad literatūras stundas ir gluži kā svētnīca, kurās aizmirstas, ka skolā atkal kaut kas saplīsis, un, ja vīrs nebūtu skolotājs, tad ar labošanu būtu jānoņem pašai. Kur tad vēl dokumenti, atskaites, sagāde...

Ā.Liepa regulāri papildinājusi latviešu valodas un literatūras kabineta materiālus. Tie vākti sacerejumiem – tam, kā bagātīnāt vārdu krājumu, kā veidot plānu pēc dažādiem principiem, kā skolēnu domas aktivizēšanai izmantot vēstules formu vai citākus no literāriem darbiem.

PRIEKĀ AVOTI

„Esmu optimiste”

„Man patīk sagādāt prieku sev un citiem ne tikai svētkos, bet arī ikdienā,” saka **Kuldīgas siltumtīklu biroja administratore un lietvede Ramona Reita.**

Dzīvnieki

„Esmu liela dzīvnieku mīlotāja. Brīvajā laikā nereti atpūšos, strādājot

dzimtajās mājās Snēpelē, un tur prieku un iedvesmu dod kaķenīte Kleo (sauc par Pecīņu) un vācu aitu suns Šerifs. Kaķeni var īpaši izcelt – dažreiz liekas, ka tā ir vienīgā dzīvā radība, kas mani saprot. Dažas reizes gadā ziedoju patversmēm – sirds sār par pamestajiem dzīvniekiem.”

Rīga

„Aptuveni divus gadus vairs nedzīvoju Rīgā, tāpēc vismaz reizi mēnesī tur aizbraucu. Patīk aiziet uz kino, iepirkties, apciemot krustbērnus. Pēdējā filma bija *Akvamen*, ko skatījos Vecgada dienā. Filmas parasti izvēlas dzīvesbiedrs Gatis, jo viņam ir laba gaume.”

Ģimene

„Ar lepnumu varu teikt lielu paldies vecākiem, ka mani un trīs māsas izaudzinājuši par labiem cilvēkiem. Man ir stipra, saliedēta ģimene. Par jautru un gaidītu tradīciju kļuvusi vecākās māsas Ilondas rīkots ikvasaras radu saiets, uz kuru cenšas atbraukt visi. Bieži tikties neiznāk, tāpēc forši, ka vismaz reizi gadā tiekamies.”

Atpūta uz ūdens

„Pilnai laimei man vajadzīga atpūta uz ūdens. Ar Gati vairākas reizes vasarā braucām ar laivu pa Ventu – tas ir lielisks veids, kā *restartēties*. Turpmāk laivas vietā būs SUP dēļis, jo to saņēmu kā vārdadienas dāvanu. Supošanu sāku apgūt vasaras beigās, tagad ar nepacietību gaidu pavasari, kad varēšu šo prasmi pilnveidot un iekarot Kurzemes ūdeņus.”

Māsu brauciens

„Esam četras māsas, bet bieži netiekamies. Pagājušogad ieviesām tradīciju – doties māsu braucienā. Tikai četras – bez vīriem un bērniem. Pērnāvē nedēļas nogali pavadījām izklaidējoties, pļāpājot, atpūšoties.”

Darbs

„Pati par sevi saku: beidzot pie vietas. Septiņus gadus krāju pieredzi Rīgā, bet tā arī nesajutos tik labi kā tagad – nebija tādas piederības izjūtas. Pirms diviem gadiem sāku strādāt *Kuldīgas siltumtīklos*. Varu būt pateicīga, iespējams, vislabākajam priekšniekam Artim Robertam, kurš deva iespēju sevi pierādīt. Esmu priecīga būt daļa no šīs komandas. Šeit ir brīnišķīgi, izpalīdzīgi, ļoti cilvēcīgi kolēģi. Darbā arī izaicinājumu netrūkst, bet man patīk.”

Lāsma Reimane, Ramonas Reitas arhīva un autores foto

NOVADI SAPROT

Atbalsta plecu meklējot

Ilze Kalniņa

Cik stabila un atbildīgi veidota ir sociālās drošības un atbalsta sistēma Latvijā? Ir veiktas aptaujas, un lielākā daļa sabiedrības ir atzinusi, ka pārsvarā paļaujas tikai uz sevi, savu un savas ģimenes varēšanu, cenšoties nodrošināt labklājību šodien un sociālās drošības spilvenu nākotnei.

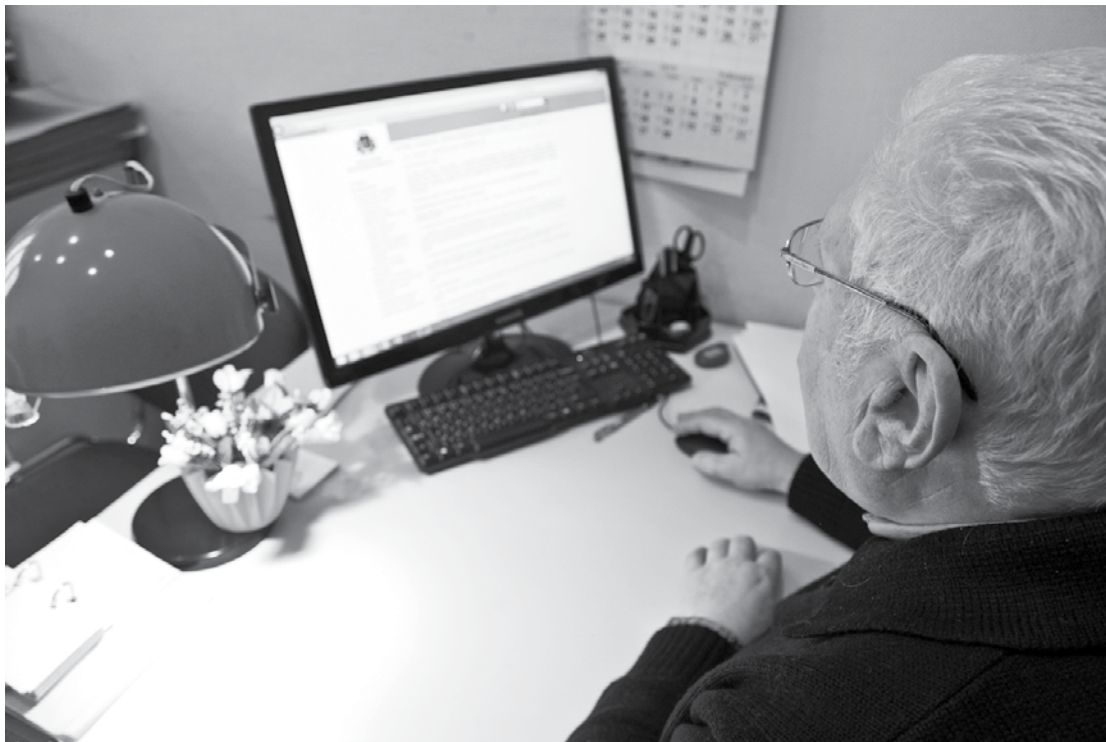
Kā Latviju padarīt par valsti, kurā iedzīvotāji būtu droši par rītdienu – nebaidītos saslīmt, zaudēt darbu, nespēt samaksāt rēķinus, kredītus, palikt bez jumta virs galvas, nebažītos par bērnu nākotni? Kur cilvēki meklē informāciju par to, kāds atbalsts, pakalpojumi un palīdzība pienākas, ja dzīve apmetusi kūleni? Daudz jautājumu, un daudz atbilžu. Daudz viedokļu un informācijas avotu.

Valstī ir likumi, pašvaldībās izstrādāti noteikumi, lai sociālā atbalsta tīkls iedzīvotājiem būtu pietiekami izturīgs. Taču sabiedrības lielākā daļa par šī atbalsta būtību un sūtību nezina. Vai cilvēkus sociālā drošība neinteresē? Interesē gan. Ir dažādi un tehnoloģiju laikmetā vienkārši veidi, kā jautāt un gūt atbildes. Vai vienmēr tiek uzziņāta un izprasta patiesība, vai arī pretī saņemtas viltus ziņas? Notiek dažādi.

Izseko pensiju (ne)izmaiņām

“No 1. jūlija stāsies spēkā izmaiņas likumā “Par valsts pensijām”. Tāpēc no 1. jūlija tiks paaugstināts piemaksas pie pensijas apmērs par vienu darba stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1996. gada 31. decembrim,” – šāda Labklājības ministrijas sagatavota informācija bija ievietota ne vienā vien reģionālajā laikrakstā vasaras vidū. Turpat arī ministrijas skaidrojums, ka izmaiņas skars tos seniorus, kuri līdz minētajam datumam bija sasnieguši vecuma pensijai nepieciešamo vecumu un viņiem tāpēc tika piešķirta vecuma vai invaliditātes pensija. Nevis viltus, bet laba ziņa, vai ne?

Ilgu mūžu dzīvojošie seniori bija gandarīti, jo svarīgi bija uzzināt, ka beidzot novērtēts arī viņu gara darba mūžs. Taču oficiālā informācija jau pēc pāris nedēļām pārvērtās “par kārtējo solījumu, kas netiek pildīts”. Kāpēc? Daudzi pensionāri, saņemot jūlija pensiju, gaidīto lielāko naudiņu savos makos neieraudzīja. Seniori bija rūpīgi sekojuši līdz pozitīvajam ziņām un cēla trauksmi par, viņuprāt, “melnās informācijas izplatīšanu un kārtējo tautas apzagšanu”. Pensionāri izteikumos bija daiļrunīgi, redakciju telefons karsts. Kā radās “viltus ziņa”?

Prasme iegūt informāciju, to apstrādāt un salīdzināt ir jāmācās. Seniori, kas ir draugos ar internetu, atzīst, ka labprāt izmanto oficiālās vietnes, arī jautājumu un sarunu forumus. Taču interneta lietotāji nepiekrīt, ka viss vajadzīgais vienmēr ir klikšķa attālumā, jo informācijas kritiska izvērtēšana ir sarežģīts process.

JĀNA LĪGATA foto

UZZIŅAI

- ▶ Visvairāk par valsts noteiktajiem pabalstiem un atlīdzībām var uzzināt Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras mājaslapā www.vsaa.gov.lv. Tur arī sadaļa “Viegli lasīt”, kur atsevišķi sagatavota informācija dažādām mērķgrupām.
- ▶ Vietne, kur dažādus pašvaldībās un valstī kārtojamus jautājumus risināt e-vidē, ir portāls Latvija.lv.
- ▶ Informācija par veselības aprūpes pieejamību un pakalpojumiem sistēmā e-veselība.lv. Vietnē arī sadaļa “Biezāk uzdotie jautājumi”.
- ▶ Ārpus elektroniskās telpas: VSAA, NVA, VID filiāles, valsts un pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas centri.

Bija notikusi kļūda komunikācijas ķēdē ar sabiedrību, domājot, ka cilvēku atmiņas pavediens ir spilgts un sniedz pat 20 gadu senā pagātne.

VSAA Valmieras reģionālās nodaļas vadītāja Dzintra Pužule detalizēti paskaidroja: “Ja pensija bija piešķirta līdz 1996. gada 31. decembrim, bet pensionārs turpināja strādāt un 1999. gadā izmantoja tālāka likumdošanas iespēju “piešķirt pensiju no jauna”, līdz ar to palielinot savu pensijas apmēru, tad šādos gadījumos par pensijas piešķiršanas datumu tiek uzskatīts 1999. gads un personai nepienākas piemaksas palielinājums, bet tā saglabājas līdzšinējā apmērā.” Ļoti daudzi seniori par to, ka rakstījuši kādu iesniegumu par “pensijas piešķiršanu no jauna” bija jau sen aizmirsuši. Nebūtu liekas trauksmes, ja tie, kuri daudz runāja par labajām pārmaiņām un zināja “pārpiešķiršanas faktu”, par to būtu sabiedrībai atgādinājuši. Jezga būtu mazāka, bet minētais gadījums ir tikai viens no tiem, kas liek aizdomāties, cik sociālā drošība un taisnīgums cilvēkiem ir nozīmīgs. Tāpat šī nebija vēsts sociālajos tīklos no teju nezināma

lietotāja, kas solītu labāku dzīvi, laimību un pilnību un diņģētu klikšķi pēc iespējas lielākam informācijas lietotāju skaitam.

Diemžēl oficiāla ziņa, kuras mērķis bija labs un cēls, bija pārvērtusies par “burbuli”.

Solījumus pieņem par patiesību

Līdzīgi var vērtēt kādas citas informācijas pieejamību oficiālā mājaslapā. Nevienš jau laikam nav skaitījis, cik klikšķu un cik unikālo skatījumu oktobra sākumā tika veikti Centrālās vēlēšanu komisijas interneta vietnē, kad Latvijas gatavojās 13. Saeimas vēlēšanām.

Sociālie tīkli virmoja, jo bija partijas un deputātu kandidāti, kuri vairāksolīšanai izmantoja tieši šo resursu, aicinot par savu draugu kļūt teju katru vidzemnieku, latgali, sēli vai kūru. Kā izvērtēt, kas tuvāk patiesībai, kas viltum – priekšvēlēšanu reklāma vai partijas programma, ar kuru deputāts piesaka sevi un savu darbu nākamajiem četriem gadiem Saeimā. Apzinīgu elektorātu māca, lai neskatās kandidātu pēc cepures, pēc sievas smukuma, bērnu skaita vai interesantiem

hobijiem. Esot jālasa priekšvēlēšanu programmas, un katras partijas priekšvēlēšanu programmā bija piezīmes par to, kā sakārtos valsti, kā mazinās sociālo atstumtību, kā veidos taisnīgāku veselības aprūpes sistēmu, solot lētākus medikamentus, kā izskaidīs kredītu reklāmas, kādu atbildīgu ģimeņu politiku veidos, kā saūjinās mājās prom aizbraukušos.

Programmu saturs joprojām ir pieejams šajā interneta vietnē, un pašlaik, ja nevadīties pēc principa “Kā var nosolīt!”, tad šis ir analizējams un pierādāms viltus ziņu resurss.

Netiekot līdz jaunas valdības izveidošanai, sarkanās un zaļās līnijas tagad tiek vilktas pavisam citā amplitūdā un trajektorijā, bet sociālās drošības, labklājības, stabilitātes jēdzieni palikuši vien 4000 zīmju programmās.

Aci pret aci

Daudz gan pamatoti, gan arī nepamatoti ir kritizēta dažādu pakalpojumu saņemšanas iespēja e-vidē. Jaunākā paaudze un cilvēki brieduma gados ir gana apmierināti ar to, ka virkni lietu var izdarīt, neizejot no mājām vai darba kabineta. Taču kāpēc informācijas aprīte par jaunumiem sociālajā un veselības aprūpes jomā dažkārt ir tik gausa? Visbiežāk ministriju, pašvaldību un atbildīgo institūciju interneta vietnēs ir atsauce uz to, ka paplašinātas ziņas var saņemt kādā mājaslapā, elektroniskajā adresē, institūciju vietnē sociālajos tīklos.

Gados vecie cilvēki nedzīvo šajā

informācijas telpā. Daudzi neizmanto interneta pieslēgumu telefonos, viņiem nav datora mājās. Cilvēki jaunumus uzzina radio, televīzijā, bet par ziņu patiesumu pārjautā bibliotēkā, doktorātā, vietējā veikālā, pašvaldībā, sociālajā dienestā.

78 novadu pašvaldībās ir izveidoti un darbojas valsts un pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas centri. Tur strādājošie apstiprina, ka tieši pie viņiem sarunās vietējie ceņšas izzināt vai precizēt informācijas būtību, vai tā ir patiesa, vai tie ir kārtējie māņi.

“Mūsu novada klientu apkalpošanas centrā šogad vērsušies gandrīz 400 apmeklētāji. Apmēram puse kārtojusi VSAA pakalpojumus, ceturtdaļa pakalpojumu VID, kādus 70 cilvēkus esam konsultējuši par citiem jautājumiem, kas viņus interesē,” sacīja Mazsalacas novada pašvaldības sabiedrisko attiecību speciāliste Anete Gluha, piebilstot, ka vietējie centrā taujā arī par izmaiņām likumdošanā, par nodokļiem, pabalstiem, atzīstot, ka pietrūkst gan informācijas, gan pilnvērtīgas tās analīzes. Tāpat ne vienmēr ir zināms, kas ir tās valsts vai pašvaldību institūcijas, kur jāvēršas, lai vajadzīgo informāciju atrastu, atbalstu saņemtu.

Un jāatzīst, ka nesakārtotas informācijas jūklī apjūk ne tikai sirmgalvj, bet arī četrdesmitgadnieki, kas kādu laiku nav dzīvojuši Latvijā un nav izmantojuši valsts un pašvaldību pakalpojumus. Ne velti darba pērn netrūka arī re-emigrācijas konsultantiem reģionos. Ārzemēs dzīvojošie latvieši satiekas, draudzējas un, ja vajag, tad šķiras, komunicējot sociālajos tīklos, bet ne visi tos izmanto kā saturīgākās informācijas avotu.

“Sazinoties ar koordinātoru, ģimenes taujā par darba iespējām pilsētās un novados, par valsts atbalstu ģimenēm ar bērniem, par veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, par bērnuudžu un skolu iespējām,” sacīja re-emigrācijas koordinatore Vidzemes reģionā Ija Groza, atzīstot, ka daudzi nemeklē informāciju internetā pašu spēkiem, bet lūdz sagatavot informācijas mapi, kurā ir atbildes uz reemigrantiem svarīgiem jautājumiem, tai skaitā par sociālo drošību Latvijā.

Sabiedrības integrācijas
fonds

Materiāls sagatavots ar Sabiedrības integrācijas fonda finansētu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

PĀRDOD

Brūnas **DĒJĒJVISTAS** (8–9 mēn. vecas). Sākot no 10 gab., bezmaksas piegāde. Tāl. 24976880.

SIA **AJG plus** – sazaģētu lapkoku nomaļu **MALKU**. Tāl. 29399939.

Sausu **MALKU** maisos. Tāl. 26544462.

Sausu, skaldītu **MALKU**. Tāl. 27885688.

Sausu alkšņu **MALKU** maisos, cena 2,50 eiro. Sadarbojas ar sociālo dienestu. Tāl. 24957247.

Sausu **MALKU** maisos. Tāl. 27811870.

PĒRK

AUTOMAŠĪNAS. Tāl. 25669128.

TRAKTORUS, PIEKABES, lauksaimniecības **INVENTĀRU**. Tāl. 26104984.

Veco **PĀPİRNAUDU**, figūriņas, traukus, apbalvojumus, foto. Tāl. 26499892.

SIA **Valinda** pērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tāl. 29434034.

Z/s SMAIDAS pērk **MĀJLOPUS**. Tāl. 29437251, 28393052, 63341221.

VAJADŽĪGI

Paplašinot darbību, SIA **Otaņķu Dzirnāviņi** (42103015892) aicina darbā B kategorijas **TRAKTORTEHNIKAS VADĪTĀJU** (darbam komandējumos Baltijā). Darba alga gadā no 10 000 EUR + procenti. Tāl. 28808260.

Paplašinot darbību, SIA **Otaņķu Dzirnāviņi** (42103015892) aicina darbā CE kategorijas **ŠOFERUS** darbam Baltijā vai Eiropā. Darba alga gadā vidēji ir 12 000 EUR + procenti. Tāl. 29185566.

SIA **Silja** (40003264664) darbam Kuldīgā meklē **LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKAS MEHĀNIKI**. Bruto alga, sākot no 700 eiro. Lai pieteiktos vakancei, sūtīt CV un motivācijas vēstuli e-pastā: silja@silja.biz.

SIA **Apdars** (41203050077) – **ŠOFERIS** ar C un E kategoriju. Divas vakances. Darba samaksa: E kat. – 45 EUR/dienā, C kat. – 35 EUR/dienā. CV sūtīt e-pastā: apdars@inbox.lv, tāl. darba laikā 25902900.

SIA **Apdars** (41203050077) – **KRĀVĒJS** patstāvīgam darbam noliktavā. Samaksa 3,50–5,00 EUR/h. CV sūtīt e-pastā: apdars@inbox.lv, tāl. darba laikā 25902900.

SIA **Alitēni** (41203010661) piedāvā darbu **KOKVEDĒJA AUTOVADĪTĀJAM**. Vidējā alga mēnesī 800 eiro. Tāl. 29474835.

Ilgspējīgai būvniecībai aicinām savai komandai pievienoties atbildīgu profesionālu **BŪVDARBU VADĪTĀJU**. Alga 9,99 eiro/h un bonusi. Ieskaties **KBS.lv**, SIA **Kuldīgas būvserviss** (51203039921). Tāl. 29600960.

VID INFORMĒ**Darba devējus aicina iesniegt ziņas**

Valsts ieņēmumu dienests (VID) atgādina, ka līdz 1. februārim darba devējiem jāiesniedz paziņojums par pērn fiziskajām personām izmaksātajām summām, ja darba attiecības bijušas līdz 31. decembrim.

Ja VID laikus saņēmis korektu paziņojumu par fiziskajai personai izmaksāto, tad, cilvēkam, kurš gada ienākumu deklarāciju iesniedz elektroniski, šie dati tajā parādīsies automātiski. Papildus būs jānorāda tikai tas, kas valsts informācijas sistēmās nav pieejams.

Tā kā pērn ieviests prognozētais mēneša neapliekamais minimums, ko aprēķina VID, izmantojot tā rīcībā esošos datus, darba devēji aicināti pārliecināties, vai paziņojumos pareizi atspoguļots neapliekamais minimums

un atvieglojumi par personām apgādībā.

Paziņojums par fiziskai personai izmaksāto jāiesniedz šādos gadījumos:

- ja darba attiecības bijušas līdz gada beigām;
- ja izmaksāti ienākumi, kas saistīti ar personas saimniecisko darbību (piemēram, maksāts par kustamā vai nekustamā īpašuma nomu, īri utt.);
- ja izmaksāti tādi ienākumi, kas no iedzīvotāju ienākuma nodokļa nav atbrīvoti, bet no kuriem izmaksas vietā tas nav jāietur (piemēram, ienākumi, ko saņem likvidācijas vai reorganizācijas gadījumā u.c.);
- ja izmaksāti ar nodokli neapliekamie ienākumi (piemēram, stipendija, apdrošināšanas atlīdzība u.c.).

Jana Sūrums

Varenais gada dzīvnieks – alnis

Latvijas Dabas muzeja speciālisti par šīgada dzīvnieku pasludinājuši alni.

Kā stāsta Dienvidkurzemes virsmežniecības medību inženieris Gunārs Freimanis, šis cēlais un Latvijā lielākais dzīvnieks sastopams arī mūspuses mežos, tomēr populāciju nevar saukt par tik bagātīgu, lai audzētu izcilus eksemplārus. Alņi ir mežu iemītnieki, bet mēdz uzturēties arī purvu malās, izcirtumos un cilvēku veidotā ainavā. Barības bāzes dēļ Kurzemē alņi ir mazāk nekā Latgalē. Pie mums zeme galvenokārt ir smilšaina, Austrumlatvijā – mālaina un kūdraina, tāpēc augsne bagātāka. Alnim patīk klejot pa mitrājiem, lieliem zālāju un krūmu kļajumiem. Ļoti patīk priežu jaunaudzes, ja tās ir vismaz 10 ha. Mazākām tas neskatās virsū un iet tālāk.

Varenais dzīvnieks mežsaimniecībai arī nodara kaitējumu, jo ziemā mielojas pārsvarā priežu audzēs, piekožot klāt kādu egli un lapu koku dzinumus. Pieaudzis alnis sver ap pustonnu (tēviņi sasniedz pat 600 kg), tāpat tam vajag ļoti daudz barības. Turklāt tie ir aktīvi visu gadu, ēd no rīta un vakarā, bet ziemā – arī dienā. Vasarā ēdienkartē būtiska vieta ir arī ūdensaugiem un lakstaugiem, savukārt tas nepatīk zemniekiem.

Latvijā alņi dabiskie ienaidnieki ir vilki. G.Freimanis piebilst, ka lielais pārnadzis ienaidnieku saskata visos radījumos, kas var nogalināt. Medīt šo sugu ir atļauts noteiktā laikā un daudzumā. Katrs medību kolektīvs izvērtē dzīvnieku blīvumu un iespējas. Mednieks, ieraugot alni, nešauj, pirms nav novērtējis, vai vēlams to darīt.

Par 2019. gada dzīvnieku pasludināts alnis.

Tā kā alņi nav ļoti daudz, ar dižām trofejām nevar lielīties.

Alņu tēviņu lielais lepnums – ragi – aug no aprīļa līdz jūlijam, augstā tas tos attīra no ādas, bet no oktobra beigām līdz decembrim pēc rieta nomet. Alņu govīm mazūli dzimst maijā, un mātes dzīvo ar tiem kopā. Piedzimstot mazajiem, iepriekšējā gada teļi māti atstāj un, meklējot jaunu dzīvesvietu, sāk klejot. Par alņa klātbūtni liecina ne tikai pēdu nospiedumi, bet arī ekskrementu kaudzītes, kas buļļiem, govīm un teļiem ir atšķirīgas. Vēl pazīmes ir apgrauzti zari un bojāta stubru miza.

Alņa gadā Dabas muzejā notiks vairāki pasākumi (informācija www.dabasmuzejs.gov.lv). Arī šogad tas aicina gada dzīvnieka vērojumu reģistrēt vietnē www.dabasdati.lv.

Daina Tāfelberga

APSVEIKUMS

Gadi skrien kā stirnas
Un nenāk atpakaļ.

/J.Vanags./

Sirsniņi sveicam 80 gadu jubilejā
ARVĪDU PORGAILI.
Vēlam veselību, izturību
turpmākajos gados!

Meita Aija un Edgars, mazbērni Alīna,
Roberts, mazmazmeita Melānija

DAŽĀDI

MODRA AUTOSKOLA rīko
95. KODA kursus. Sākums 28. janvārī.
Tāl. 26120089.

Veicam **CELTNIECĪBAS DARBUS**
mājām, dzīvokļiem. Tāl. 22145256.

SIA **Bērzi plus** notīra krūmu **APĀUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērk zarus šķeldošanai un cirsmas izstrādei. Tāl. 29150380, 26458900.

SIA **LATEIRA**

**pērk CIRSMAS,
MEŽA ĪPAŠUMUS.**

- Palīdz noformēt dokumentus,
 - veic cirsmu iestīgošanu, dastošanu, novērtēšanu.
- Tāl. 63428509, 27020562,
29997742, fakss 63428523,
e-pasts: info@lateira.lv.

LĪDZJŪTĪBAS

Tuvs cilvēks neaiziet,
Viņš tikai pārstāj līdzās būt...

/S.Kaldupe./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Inītai,
Mairai un Agītai, omu mūžības ceļā
pavadot.

Zane, Emija, Dace, Ija, Ieva

Tuvs cilvēks neaiziet,
Viņš tikai pārstāj līdzās būt...

/S.Kaldupe./

Visdziļākā līdzjūtība Ramonai
Lēvaldei, no tēta atvadoties.

Saldus **Maximas XX** kolektīvs

levu ziedi nobirst klusi,
Māmulīte aizmigusī,
Baltā smilšu palagā
Savu dzīvi satinusi.

/N. Dzirkale/

Visdziļākā līdzjūtība Dacei, no mātes
atvadoties.

/I/G.MATROŽA

KOKZĀĢĒTAVA kolektīvs

Viss par reklāmu
Kurzemniekā!
Tālrunis 63324881.

**BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM**
laukus un citas
aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsmu atlikumus,
šķeldojamu materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
25 622 293 (Āris)

SIA "Cēsu gaļas kombināts"
par augstām cenām iepērk
JAUNLOPUS un LIELLOPUS
26185703 • 25573447 • 29172343

**SIA SKRUNDAS KOMUNĀLĀ
SAIMNIECĪBA** (41203022001)
aicina darbā **GALVENO GRĀMATVEDI**.

Prasības:

- kvalifikācijai atbilstoša augstākā izglītība (finansēs vai grāmatvedībā),
- ne mazāk kā 2 gadu pieredze galvenā grāmatveža amatā,
- pieredze darbā ar grāmatvedības programmu *Horizon*.

Piedāvājam:

- stabilu atalgojumu (1000 EUR mēnešalga) un sociālās garantijas.

CV un motivācijas vēstuli lūdzam iesniegt Stūra ielā 7, Skrundā, vai e-pastā: pasts@sks.lv līdz 2019. gada 31. janvārim.

MEŽA ĪPAŠNIEK, ZVANI UN PĀRLIECINIES!

Latvijas mežsaimniecības uzņēmums SIA **VERTEX** pērk meža īpašumus, cirsmas un augošus kokus par visaugstākajām cenām. Cenas līdz pat 15 000 EUR/ha.

Zvaniet pa tāl. 28368838, 26129919.

VĀRDADIENAS

No 21. līdz 27. janvārim
 21. Agne (80), Agnese (6268), Agnija (681)
 22. Austris (479)
 23. Grieta (297), Strauta (5), Rebeka (976)
 24. Eglons (15), Krišs (386), Ksenija (3090), Egle (22)
 25. Sigurds (113), Zigurds (1060), Sigvards (22)
 26. Agneta (224), Agnis (819), Ansis (815)
 27. Ildze (133), Ilze (11 943), Izolde (81)
Populārākie: Ilze un Zigurds.

Tēta dots vārds

Agnese Beloborodova, strādā skaistumkopšanā un kafejnīcā *Krikumiņš*:
 – Mamma ļoti gribēja dēliņu un bija izdomājusi saukt par Uģi, bet, tā kā piedzima meita, vārdu deva tētis. Man tas ļoti patīk, pat lepna esmu jutusies. Vārda skaidrojums ir *šķīsts* un *tīrs*, tādēļ gribas to arī godam nest. Mazām meitenītēm neesmu tādu dzirdējusi, bet savā vecumā pazīstu vairākas. Visas Agneses, kuras pazīstu, šķiet, ir atvērtas, komunikablas. Bieži mani sauc par Agnesīti. Arī uzvārdam ir nozīme. Agrāk biju Benefelde, un tuvākie draugi biežāk uzrunāja uzvārdā. Tagad, kad esmu precējusies, daļa tālaika draugu joprojām sauc vecajā uzvārdā, bet citi saīsina tagadējo. Draudzenēm biežāk esmu Bodoviņa nekā Agnese. Vārdadiena nešaubīgi ir svētki, jo tajā apsvēic ne tikai tuvākie, bet arī mazāk pazīstami cilvēki.

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 21. JANVĀRĪ

Dienas garums – 7 st. 45 min.
 Saule lec 8.43, riet 16.28.

Naktī -4°...-5°

Dienā -1°...-4°

RĪT, 22. JANVĀRĪ

Dienas garums – 7 st. 49 min.
 Saule lec 8.41, riet 16.30.

Naktī -8°...-12°

Dienā -3°...-5°

Sīva konkurence un pozitīvas emocijas

Starptautiskajās sacensībās *Katrīnas kauss*, kas Kuldīgā notika devīto reizi, piedalījās vairāk nekā 120 sportisti no 12 valstīm, tostarp četri kuldīdznieki. (Turpinājums no 1. lpp.)

BUKŠAI – EIROPAS NORMATĪVS

60 metros uzvarēja šībrīža Latvijas labākā sprintere Sindija Bukša, finišējot 7,34 sekundēs. Šajā sezonā tas ir otrais augstākais rezultāts Eiropā. S.Bukšai pietrūka vien 0,02 sekunžu, lai sasniegtu 1988. gadā Vinetai Ikaunieci piederušo Latvijas rekordu. Sprintere izpildījusi normatīvu, lai martā piedalītos Eiropas čempionātā Glāzgovā, Lielbritānijā. „Godīgi – negaidīju šādu rezultātu! Normatīvs uz Eiropas čempionātu ir 7,40. Šogad uztraukums bija tāds veselīgs, jo zināju, kas man jāizdara, un centos sevi psiholoģiski sagatavot. Trenere teica, ka lielākā konkurente būs Lielbritānijas sprintere, un tā arī bija.” Konkurente no Lielbritānijas finišēja 7,50 sekundēs.

UZVARĒTĀJI

60 m: Sindija Bukša (7,34), Konfidenss Lousons (Confidence Lawson, Lielbritānija, 6,77).
60 m/b: Gabriela Ade-Onožobi (Gabriella Ade-Onožobi, Lielbritānija, 8,51), Rapols Saulus (Lietuva, 7,95).
400 m: Gunta Vaičule (54,34), Austris Karpinskis (48,34).
1000 m: Līga Velvere (02:42,30), Benedikts Mickus (Lietuva, 02:29,07).
Tāllēkšana: Māra Grīva (6,36 m), Elvijs Misāns (7,52 m).
Augstlēkšana sievietēm: Urte Baikštīte (Lietuva, 1,79 m).
Kārslēkšana vīriešiem: Čarlijs Maierss (Charlie Myers, Lielbritānija, 5,30 m).

Māra Grīva kopā ar savu treneri un tēvu Māri Grīvu.

Jauns sacensību rekords 400 m sievietēm – 54,34 sekundes – pieder Guntai Vaičulei. Viņas sīvākā konkurente bija lietuviete Eva Misjunaite (Nr. 193), kura tāpat kā pērn ierindojās 2. vietā.

VAIČULE UN KARPINSKIS – LĪDERI 400 M

Par 400 m skrējiena uzvarētāju kļuva Gunta Vaičule (bijusī Latīseva-Čudare), finišējot 54,34 sekundēs, kas ir jauns sacensību rekords. „Cerēju uz personīgo rekordu, jo tas bija pa rokai, bet ļoti sen nav skrieti 400 m telpās, tāpēc bija satraukums. Atbraucot uz Kuldīgu jutos kā savējā, skrienot bija ovācijas no līdzjutējiem – tas bija lieliski!” sacīja G. Vaičule. Vīriešiem tāpat kā pērn uzvarēja Austris Karpinskis, kurš distanci veica 48,34 sekundēs. Cīņa gan bija spraiga – vadībā kādu brīdi izvirzījās itālis Džuzepe Leonardi (Giuseppe Leonardi), taču A.Karpinskim pēdējā līkumā izdevās viņu apdzīt.

GRĪVA GANDARĪTA, MISĀNS NEAPMIERINĀTS

Tāllēkšanas sektorā personīgais rekords arī Mārai Grīvai (6,36 m): „Apmēram 96% gadījumu pēc sacensībām saku, ka varēju labāk, bet šoreiz teikšu – viss izdevās.” Savus līdzjutējus priecēja arī Elvijs Misāns, kurš aizlēca 7,52 metrus. Viņš startēja arī 60 m sprintā, bet šajā distancē ierindojās sestajā vietā. „Divas disciplīnas nav prāta darbs, turklāt 60 metros bija priekšskrējienis, kas man bija labāks. Sildījies finālskrējienam, un sāka raut krampji kājā,” sacīja E.Misāns. Viņa galvenais mērķis esot trīssoļlēkšana. „Grūti šobrīd atrast trīssoļlēkšanas sacensības, tās sāksu tikai februārī, tāpēc tagad jālec tāllēkšana, jo sacensību pieredze ķermenim ir vajadzīga. Tāllēkšanā testēju jaunu tehniku, esmu pielicis klāt divus soļus (*double hitch kick*), un šoreiz šī tehnika nepievīla, bet pievīla ieskrējienam. Ar tāllēkšanu neesmu apmierināts,” sacīja E.Misāns.

Kristīne Grīnberga (Nr. 75) 60 metru skrējienā.

„TĀ IR LIELA PIEREDZE”

Augstlēkšanā cīnījās astoņas vieglatlētes. Uzvaru izcīnīja lietuviete Urte Baikštīte (1,79 m), bet latviete Madara Onužāne-Saliņa ierindojās 3. vietā (1,71 m): „Negāja tik labi, kā gribētos, neizdevās lēcieni. Bet sezona tikai sākusies. Pirmās sacensības šosezon bija decembrī Daugavpilī, tur uzlēcu 1,75 m.” Pārliecot 1,65 m, 4. vieta kuldīdzniecei Kristai Braslai. Sacensībās startēja arī kuldīdznieki: 60 m – Mikus Pētersons (18. vieta; 7,22), kārslēkšanā – Emīls Līdaka (13. vieta; 3,30 m), bet 60 m sievietēm – Kristīne Grīnberga, kura gan nekvalificējās finālam, bet priekšskrējienā veica 8,15 sekundēs, kas ir viņas personīgais rekords: „Arī pagājušajā gadā piedalījos *Katrīnas kausā*. Man ir liels gods ne tikai par to, ka šādas sacensības notiek Kuldīgā, bet arī par to, ka mums ir sportisti, kas tajās piedalās. Tā ir liela pieredze.”

Skatītājus kā allaž iepriecināja tāllēcējs Elvijs Misāns.

Antra Grīnberga, Lāsmas Reimanes foto